tionis ipſius predictis: ⁊ quandoque eſt cū diſſuria vel
diabete ⁊ pueniit ex cāis ipſarū ſuperius enarratis. Si
vero fit cū quāto diſcretio erit p modū diſtillationis: ⁊
ex defectu cōtentie accidit vel expulſiue: vel cāin vrina
vel alijs i cā diſtilatiōis p̄diſtinctis: ⁊ ipſa qdē eſt cā mi
ctus in lecto ⁊ ēt debilitas colli veſice ⁊ lacertoꝝ eiꝰ: nec
nō renouatio virtutis ſenſibilis cū quiete a ptibus veſi
ce vt non ſentiat mēbrum vel grauedinē q̄ in pueris vl
infantibus cōueniūt ſimul. Cū .n. in guloſitate ⁊ multa
cibi ⁊ potꝰ aſſumptiōe pſiſtat in eis vrina multiplicabit
⁊ cū debilem hēant ɔtētiuā oēm pp ɔpōnis hūitatem
⁊ pinde ſūt pfundiſſimi ſomni certe ḡuata ɔtētiua veſi-
ce ⁊ vrine mltitudie tūc vt virtus ſenſibil' reuocata ad
principiū ⁊ ſopita nō ſentiet vt imperet motiue ⁊ retine
at deficiat cōtentiua cū lacertꝰ mollificat: nec vria egre
ditur. Et qn̄qꝫ coadiuuat acuitas eius cū ex guloſitate
aliquā rē acutā ſūpſerit acuētē vrinas q̄ ēt in maioribꝰ
exaplatis: qn̄qꝫ ɔcurrūt: vt vrinā in lecto migāt: brutoꝝ
nām ⁊ iniectionē ſui corporis fetidā ēt nociuā p̄termit
tēdo verecūdiam attingēs. Cāe vero multitudis vrine
ſunt note: ⁊ cura ēt ex his que dicta ſūt in ca. pdictis: ⁊
cura diminutōnis ipſius. Jnqt hip. ɔ̄ria ɔ̄rijs curantur.
Et ex ſimplicibus mdis ſūt q̄ a ppꝛietate hn̄t mioꝛare
vrinā: vt lētes ⁊ alia que a cōplexione: vt ſunt bdelium
mechiū: dactuli paſſule: pingues penidij ⁊ alia lenientia
q̄ leniēdo ventrē mioꝛant vrinam. Et carnocricij terre
ni cōfert ei puero q migit in lecto: ⁊ renes lepoꝛis exic-
cati: ⁊ cerebrum eius ⁊ enula cū quis aſſuete vtit ea ⁊ ex
euſabitur a frequēti mictura: ⁊ oleū de been inūctum
eſt vltimuꝫ: ⁊ thus eſt ɔueniēs mirobl'. cipꝰ: coriādrum
gallia: mirra: ⁊ alia pōtica: ⁊ ppꝛie ſi pmittant eis aliq̄
lubrica vt ſ̄ in diſſuria dcm ē. Et oꝫ vt añ introitum le
cti cōmoueat ſe ad migendū: ⁊ imaginetur in lecto ſuo
eſſe aliqd ſanctū: ⁊ in camera i q̄ ſit oꝛatoꝛiū aliqd: naꝫ
cum talis imaginatio remaneat in ſomno retinebit foꝛ
taſſis vrina: ⁊ ſi vberet tūc timēdo retinebit: ⁊ d medici
nis ɔpoſitis ſūt q̄ ex predictis cōponūtur: ⁊ q̄ ſequūtur
Confectio medicamis ad multitudinē vrie ɔueniēs. ℞.
caſtoꝛei mirte albaſce capulaꝝ glādiū piretri: ana ptes e
q̄les fiāt ex illis pillule cū aq̄ mirte hūide de quibꝰ ſuat
ad māſionē. ʒ. j. Cliſtere ad illud bonū ⁊ cōfoꝛtat renes
℞. ſuccū hallaſce decoctū dōec inſpiſſet: ⁊ vitellis oui ⁊
adipe renū capraꝝ colātur: ⁊ reſeruētur oīa illa eq̄liter
aggregētur: ⁊ aſſumat de lacte recēti mulſo: ⁊ butiri: ⁊ a
dipis gibbi: camelli: ⁊ olei alaſce: alchāna partes equa-
les: doſis ſimilis pme: ⁊ cōquaſſant inuicē: ⁊ fiat ex eis
cliſtere. Cōfectio cū vino iuuatiua eius qui migit parū
⁊ frequēter in mōm diſtila: i dī. ℞. vniuſcuiuſqꝫ mirab.
ana. ʒ. x. glādium infuſaꝝ in aceto die ac nocte toꝛrefacto
rū ſandaracē: cipi: thuri maſ. enule ſicce ſtoꝛacis ſicce: co
ralis oīuꝫ ana. v. mirre. iiij. Cōficiatur cum melle doſiſ
℥. ſ. cū vino. Aliō exptuꝫ. ℞. glādium thuris mirre añ
ptes equales: decoquātur oīa in vino quātitatiſ. ℥. j. co-
lentur ⁊ ponātur cū. ʒ. j. olei: ⁊ denturis cōferant. Tro
ciſci cōfecti ex maſſa in qua poſita eſt virtus fimi colū-
bini cuꝫ aqua frigida: ſunt. n. vltimi. Et cliſtere cū medi
cinis retinētibus vrinā: ⁊ iniectio eaꝝ q̄ ſupꝛa diximus
Aliud ſerapio. ſumat glādes: ⁊ infundātur in aceto die
ac nocte: deinde frigātur in patella: ⁊ terātur ⁊ ſumant
ex eis. ʒ. x. mirobl'. emblicoꝝ ⁊ belle. toꝛrefactoꝝ: ana. ʒ. v-
ij. croci: thuris ana. ʒ. vij. granoꝛum mirti. ʒ. x. terātur: ⁊
cribellentur: ⁊ dentur ex eis. ʒ. iij. i aqua in qua ſubmer-
gitur ferrū ignituꝫ. Remedium ad mictum in lecto vbi
prohiberi non poſſit. ℞. veſicam ⁊ imitte in ea oleum:
⁊ dimitte per oꝛam vt madefiat eo bene: deinde im-
mitte virgam in eā euacuato oleo: ⁊ parum dimiſſo in
ea: ⁊ liga eam ad caput virige: ⁊ anchas: ⁊ doꝛmiat cuꝫ
ea: ſi enim minget non minget in lecto: ſed in ea: ⁊ ſicca
nebit in lecto.

Jncipit ſumma tertia quarte particule ſectionis pri
me continens ca. ſpecialia. xxi.

Rinceps medicorū Galienus
inquit quā mlt is. n. exiſtentibꝰ
dogmatibus nālibus. Et pp ge
nerationē ⁊ corruptionē anima-
lium ſanitates ⁊ egritudies ⁊ cu
ram in ea vnum ſolum inuēitur
id eriſtrato: ⁊ viris huiuſmōi ali
cuius gratia omnia facere natu
ram: ⁊ inaniter nihil. Et q: illō
cuius gratia oīa facit noſtra bouo eſſe dignoſcit q cū ſit
piculo neceſſarie reſolutionis ſuppoſitus nō ſtet ſemper
ſꝫ deficiat in termio ei nāliter cōſtituto: ⁊ plurium infra
abbreuiato puidit: ne deficiente eo: ⁊ ſic oīa inaniter ege
rit: vt ſemp permaneret in vita q: vel q̄diu diſponit di
uia ſapia quoquomō. Et pinde in corpe hois vltra nu
tritiua mēbꝛa ad cōſeruationē ſic pfiniti eſſe ipſius ſunt
neceſſaria pcreauit alia eis que virtutes impoſuit deſi-
deratiuas cū delectatiōe grādi q̄ inclinaretur: ⁊ puoca
retur: hō plurimū ad coitū ⁊ effectiuas ad ſui ſimilis ge
nerationē p qd ſucceſſiue pduret in vita: qd ex ſe ipo ſe
per nō valuit pmanere qd Auc. ⁊ Ari. voluit cū dixit
Omnia. n. illud appetūt: ⁊ pp illud eſſe agunt. Et q: ge
neratio hois ſit immiſſo ſpmate in matricē velut ſemen
plantarum in terra: ⁊ aliqua pcreauit mēbꝛa que ad ſp-
matis generationē etiam faciunt: ⁊ in maribus: ⁊ femi-
nis teſtes ſcilicet: ⁊ ſeminaria vaſa: ⁊ in ſeminātibus ma
ribus ad emittendum virgā: ⁊ ad receptioneꝫ ipſius ex
quo emiſſum eſt ſcilicet matricem in feminis tamquā lo
cum propꝛium cōſeruationis ne pereat. Et in quo ſuaꝫ
facit actionem: nec nō generatiōi longius prouidendo
in eis vbera procreauit cōtinguata matrici p quaſdā in
termedias venas p quas ſanguinem ad matricem imiſ-
ſum tempoꝛe cōceptionis poſt partum reaſſumeret vbera
ipſa retrahente natura: vt ſua virtute cōuerſus in lac va
leat nutrimētum idoneum preſtare fetui donec manda
re dura poſſit. Sublimis itaqꝫ deus in maribus ⁊ femi
nis creauit teſticulos generatiōis principalia inſtrumē
ta in maribus manifeſtos pēdentes in burſa: in feminis
vero occultos in duobus matricis coꝛnibus collocatos
ex carne glandoſa alba inter membꝛa principalia nume
ratos ad generandum ſperma quod generationis exi-
ſtit principium effectiuum ex mare: ⁊ materiale ex femi
na ex humiditate delata ad eos in venis que eſt quaſi ſu
perfluitas quarti cibi in coꝛpoꝛe toto.

Et eſt ſanguis magis digeſtus: ⁊ magis ſubtilis quem alterāt propria cōplexiōe: ⁊ cōuertunt in albedinē: ⁊ ſimilitudinē ſuam ad qd̄ adiuuat cōmotio aerietatis in ipſo per ſpiritū: ⁊ formātem ipſum ſicut mamille ſanguinē venientem ad eas ex venis ⁊ quēadmoduȝ ecōtra epar chilum album ad ſe tractū conuertit in rubedinē ſanguinis. vis. n. agentis eſt aſſimulare ſibi patiēs. Creauit quoqȝ duos ꝓpter cauſam dictam ſupra in renibus: ⁊ rotūdos vt eſſent ſalui a nocumēto: ⁊ a ſipach maiore procedunt duo meatus vocati didimi venientes ad teſticulos quos cōprehendunt: ⁊ aperiūt: vt duo folliculi intra burſam cū meatibus illis: venit quoqȝ ad vos teſtes de vēis pulſatilibus: ⁊ quietis plurimuȝ ramificatis ex vena pulſatili ⁊ vena quieta que illaȝ ſunt radices ramificatiōe plurimorum: ⁊ inuolutiōe cum anfractibus multis deferētibus ꝑ humiditatē illam ſanguineā que eſt materia ſpermatis in quibus aliquam recipit alteratōnē virtute carnis glādoſe in qua inuolute ſunt iuxta teſtes ex quibus infunditur in teſtes: ⁊ ibi fit ſperma cōpletum. Etiā ibi generātur duo foramina que ad virgaȝ vadūt: cuius cuacuatio fit cū illa replētur ventoſitate groſſa: ⁊ vene arterie eius: ſanguinē: ⁊ ſpiritum: ⁊ caloreȝ. Cum. n. virtus imaginatiua imaginatur coitū ex ſe principaliter vel ex ſenſibili a naturali appetēte cōmota cū ſit vna de virtutibus ſuperioribus ꝑcipit cōcupiſcibili que eſt in corde vt mittat ſpiritū ⁊ calorē ad genitalia membra: ⁊ calor ille fortis veniēs diſſoluit hūiditates cōtentas in venis: ⁊ arterijs in motu quo erigitur virgaȝ ad iniectionē ſeminis in matricis cōcauum: aliter. n. non poſſit immitti ſicut Galienus declarat. Et tunc nō quieſcit ab extimatione ſua virga quādiu vaſa ſpermatis tenſa fuerit que quod in eis eſt expellere appetūt: ſiue ſit ſperma multuȝ ſiue acutum ad quod adiuuat caput virge cū fricatū fuerit: quare a vaſis illis trahitur: ⁊ effūditur ſpma: ⁊ ex ea mittitur in matricē. Et in coitu naturali cui obuiat matrix cum orificio ſuo aperto ⁊ trahit illud deſiderās ſua propria virtute valde. Et ex teſticulis ſuis ꝑ declaratione etiam procedit ſpma quod generatur in eis ad matricis cōcauū: cum ergo cōcurrunt ambo: ⁊ omnia ſibi inuicem ꝑmiſcentur ⁊ tēperantur generatio ꝓcedit. Vaſa vero ſpmatis dicta ſunt velut duo meatus ꝓcedētes ab vno quoqȝ ouo nō gn̄rati ab eiſ: ſed cōtingūt eiſ apud ipſa oua: ſeu teſtes dilatati manifeſta dilatatiōe: deinde cū procedāt ad virgam ſtringuntur cōſtrictione lacertorum generatorū ſuper ea: ⁊ in mulieribus ramificātur iterum apud ſtatuȝ ſuum. Et in ꝓceſſu ſunt aſcendētes verſus inguina poſt principiū deide diuidētes vſqȝ ad collum veſice ſub meatu virge vt etiā: ⁊ ꝙ eſt inter ipſa digeſtio ſpmatis cōpleatur dōec redeat ad meatuȝ: ⁊ expellātur in virgā donec oportet ipſum ꝓficiſ illo, tēpore breui cū coitus celebratur. Virga vero eſt mēbrum virile generatuȝ: ⁊ iſtum ex carne ligamēti orta ex carne pectinis pluriue cōcauitatis: ⁊ venis: ⁊ neruis ortis a ſpōdilibus caude: ⁊ ſunt ligamētales nō priuati ſenſu ſubmerſi in ea. Et nerui cū quibus erigitur ſunt alij ſecūdum G. a neruis cum quibus mollificat̄ ex quibus cū carne cōficiuntur lacerti ꝓprij ipſi virge. Quod G. in libro de anothomia dixit. In virga quoqȝ ſunt meatus tres: meatus vrine: meatus ſpmatis: ⁊ meatus humoris: qui egreditur cū aliquis tāgit mulierē. Et ſcias ꝙ virge aduenit virtus erectionis a corde: ⁊ deſideratia ipſius a quo ꝑuenit ei ſpiritus ꝑ arterias: ⁊ aduēit ſenſus a cerebro: ⁊ nucha ꝑ neruos: ⁊ ab epate per vena ſanguinis: ⁊ ventoſitas groſſa: ⁊ ventoſus ſpiritus. ¶ Ex quibus ꝑ anothomiam collectis circa medicinas tā neceſſarias egritudinuȝ mēbrorum generationis in manibus ponendas per ordinem eſt cōſiderare primo diſpōnes teſticulorum tamꝙ̄ principalium inter ea ſecūdo ductuū canalium: ſeu didimorum a ſiphach a quo ꝓcedendum: tertio oxei: ſeu burſe in qua cōtinentur: quarto vaſoruȝ ſpermatis: quinto virge vt inſtrumētalium. Et quia ex talibus egritudinibus enumerādis membrorum taliuȝ ledantur actus vnius cōmunis talibus neceſſarius generationi ſcilicet coitus leſionum ipſius oportet ſubiungere medicinas quas ſcire nequimus niſi ipſum ꝑnoſcimus actum ſecundum Galienum. Et quia talis actus fit cum erectione virge: ideo oportet de nocumento ipſius actus: ⁊ medicinis ipſius tractātes ſimul perquirere cauſam erectionis: ⁊ coitus: vt per eas ſcitis nocumētis: ⁊ cauſis ipſarum medicinas valeamus vnicuiqȝ diſtincte ſubiungere proprias. Secūdum hoc hec tertia ſūma quarte particule ſectiōis prime cōtiebit capitula ſpecialia viginti vnum.

¶ Ca. primū eſt de mala cōplexiōne teſtium.

¶ Capitulum ſecundum de mala complexione ipſorum ⁊ de magnitudine ⁊ paruitate eorum ⁊ malo ſitu: ⁊ deuatione ipſorum.

¶ Capitulum tertium de eleuatione teſtium ⁊ de vlceribus ipſorum.

¶ Ca. quartū de apoſtēatibus ⁊ quia omnes ledūt eorū propriam actionem que eſt generare ſperma necnon: ⁊ dolorem inducunt.

¶ Ca. v. de ſpermate ⁊ nocumentis accidentibus in generatōne ipſius.

¶ Ca. vi. de dolore teſticulorum.

¶ Ca. vij. de egritudinibus didimorum ex quibus plurimum contingens dilatatio ⁊ ruptura de quibus in quarta ſumma dicemus.

¶ Ca. viij. de mollificatione oxei.

¶ Ca. ix. de varicibus ⁊ duritie oxei.

¶ Ca. x. de gomorrea.

¶ Ca. xi. de pollutiōe.

¶ Ca. xij. de pruritu ⁊ dolore virge.

¶ Capitulum decimum tertiuȝ de prauitate eius ⁊ magnificatione ipſius.

¶ Capitulum decimum quartū de apoſtematibus virge ⁊ corroſione eius.

¶ Capitulum decimum quintum de apoſtematibus ⁊ medicinis eorum.

¶ Capitulū decimum ſextū de coitu naturali ⁊ preter naturam ⁊ ſignis eius.

¶ Ca. xvij. de erectione virge ⁊ nocumēto ipſius ⁊ diutine eius ⁊ multitudine.

¶ Capitulum. xviij. de nocumentis ⁊ iuuamentis prouenientibus ex coitu.

¶ Capitulum decimum nonum de regimine eius quē ledit dimiſſio coitus.

¶ Capitulum vigeſimum de regimine eius quē ledit ſuperfluus coitus.

Capitulū vigeſimū pmuz de his que delectationē; faciunt in maribus ⁊ feminis in editu: de quibus p or-dinem exequamur nomen domini inuocādo qui ſit be-nedictus in ſecula amen.

Ca.pmū de mala cōplōne teſtium.

Ala complexio teſtium inueſtigāda eſt ſol licite vt ſanetur generatione enim circa quā exequēdā ſic natura ingeniata eſt ſtudioſus ledit cū in eſſentia virtutis que eſt ipſi⁹ ini-tium maxime inferat leſionem ac procreationis ſpma-tis ſiue naturalis ſiue pter naturam ſic ipſum reddēdo ſicut hipo.dixit in affo.generatiōi ineptum cuius princi piū ē ⁊ eſſe poteſt omnis generis: ſʒ frigiduʒ plurimuʒ ⁊ ſicca pura vel impura: ⁊ eſt plurimum preter naturaʒ ⁊ ſubſtantiam ſpogioſior: ⁊ ipſorū humiditateʒ ⁊ materi-am colligētem ad quam ſocietas eoruʒ ad mēbra ſuper ſluitatum adiuuat ⁊ ſitus eoruʒ cuiuſqʒ inueſtigatio eſt ex cauſis ⁊ ſignis: ⁊ cauſa ei⁹ eſt aut interior aut exterior: Interior autē eſt propria ⁊ naturalis lapſus eius adeo vltimatus vt noceat actum generatiē propriū virtutis in animali aut humor ⁊ cibus ⁊ potus ⁊ ea que acciden talis eſt: ⁊ eſt preter naturam: aut eſt ex cōmunitate ad ſuperiora vt epar cerebrum ⁊ cor. Exterior vero vt eſt aer aqua ⁊ cōſimilia. Signa cōplexiōis teſtium genera tionis nocuē ſi naturalis ſit ⁊ a principio generatōis p uenies ſunt ſigna generationis eorum ſiue egrorum in natura conſimilis que G.a.ponit ſʒ inquāto tamen dif-ferentia ab illis que ſunt vltimata ſeu magna exceden-tia ſicut cuius ſunt cōplexio naturaliter lapſa quādiu la pſa fuerit q ſtet cum natura actioni non nocet ſenſibili ter. Cum vero moduʒ exceſſerit vt vltimetur ledit ma nifeſte actum proprie virtutis quēadmodum ea que p-ter naturam ſicut G.dixit. Et proinde ſigna vtriuſqʒ erunt ſimilia ſpecie a ſignis naturaliter lapſe inquāto dif ferētia ⁊ intra ſe vt infra dicetur. Cuʒ ergo vene que in oreo ⁊ virga ſunt fuerint vade late eminētes ⁊ manifeſ-ſte ⁊ raritas cutis eorum multa ⁊ pili etiam pectinis m̄l ti ⁊ ſpiſſi fuerint in eis anchis ⁊ coſſis appetēs ⁊ multū deſideriū coit⁹ ⁊ veloci coitus cōſecutiōis in emiſſione ſp matis ipſumqʒ ſpma albū fuerit ad citrinū vel fuſcum tendēs rectificatio regimine cōplexionem ipſorum co-gnoſcens naturaliter calidam vltra quā generationi ex pediat. Si vero illis cōtraria frigidam indicabis ſi autē in pdictis membris ſentiat aſperitatem in tactu ⁊ in pilī criſpitudine nō propter formam pororum ⁊ in ſperma te paucitatem ⁊ ſiccitatem. dicas cōplexionem eſſe ſic-cam eorum. Si vero cōtraria vt ſperma multum humi dum ⁊ piloſum humida erit cōplexio. Et omnis coit⁹ ſignum intēperātie ſumitur ab effectu qr ſperma dimiſ-ſum ab eis generatum omnino erit vt hipo.dixit ⁊ ſigna cōplexionis cōmixte ex permixtione predictorū ſignoꝝ colligit habent. Signa vero cōplexionis preter naturā ipſorum ſunt ſimilia ſigna naturalis cōplexionis que p us non fuerūt inuēta nec percepta. Et qñqʒ ſunt cū do lore quādoqʒ cum pruritu quādoqʒ cum mollitie ⁊ par uo ſenſu que in naturali nō ſentiuntur. Cura eius ē cu ra male cōplexionis in alijs mēmbris dicta ⁊ proprie in renibus epate ⁊ veſica. Et ſi quidem fuerit naturalis eſt curabilis. Inquit enim G. alterare enim vtiqʒ alicubi ⁊ tranſmutare poſſibiles ſumus: ⁊ vetere ſemper in me lius malas cōſtitutiones corporis ſic eſt curabilis: ſʒ dif ficilis: qđ enim naturale eſt ſemper eſt aut ſecūdum plu rimum: vt Auicena dicit. Si vero ſit accidentalis ⁊ no ua facilis: ſi vero habituata difficil. Inquit G. mala cō plexio ſi perfecte mēbro dominetur dure ſanatur. Et ſi fuerit ſine pruritu cura infra dicetur: ⁊ ſi cū pruritu cu-ra erit cura pruritus virge.

Ca.ij. de mala cōplōne ⁊ magnitudie ⁊ paruitate co rum ⁊ malo ſitu ⁊ eleuatione ipſoꝝ.

Agnitudo teſtium nota eſt. Fiet enim: aut preter naturam per modum apoſtematis vl' elefantie de quibus infra dicetur. Aut ē na turalis ſecūdum ſemitiam augumēti ⁊ etiaʒ impinguationis ſicut māmillis contingit. Et ſigna di-ſtinctiua ſunt manifeſta que. licet nō ſit egritudo tamen ei cura debetur: qr inter egritudines nominatur vt ait Albo. que ad particulam decoratiōis ⁊ ornationis perti net hec gratia ordinis ſeruādi locata: ſic etiam mamilla rum cura eſt enim ſimul in vtriſqʒ ⁊ infra tempus natu-ralis augumēti poſſibilis cōmode. Et eſt tres res prima debilitat nutritiuam virtutem vt augumētatiue nō mi-niſtret materiam: ſecūda pars eorum coadunat coartat: ⁊ cōſtringit: extēſionem ſuſcipiant ⁊ augumentuʒ ſed di minutionem: tertia ſubtrahit materiam augumēti ⁊ in pinguationis. Prima ⁊ ſecūda cōplētur cum frigidis ⁊ ſtipticis quibus curantur māmille virginuʒ ſtātes vt nō cadant ſicut eſt ceroduʒ ex iuſquiamo albo epithimo ⁊ cera. Et emplaſtrum de herba cicute cū ſuo ſemine ſu perpoſitum: qđ māmillarū in puellis: ⁊ teſtium in pue-ris eſt cōmune: vel factura plūbi cōfracti ad inuicem aq̄ coriandri humidi vel cōfricati cotis ⁊ lapidis molēdini Et de appropriatis cōtemperātibus illos ⁊ virgam eſt inunctio olei ſambucini. Tertia res cōpletur cū ſubtra ctione cibi: ſicut enim ſecundum G. augumētum ſine influente ⁊ applicato cibo nō potēs eſt fieri: ita eo abſtra cto eſt diminutio ⁊ equalitas. Et deinde cum applicatō ne reſoluētium ſupra ⁊ circa teſtes vt nutritiu⁹ cib⁹ tra-ctus ad eos nō permaneat ſed reſoluatur: reſoluētia ta-men nota ſunt ex dictis ⁊ dicēdis proprie in cura egritu dinum iunctaꝝ. Poſt tempus vero augumēti eſt ipoſ-ſibilis niſi per modum impiguationis exiſtat d cui⁹ me dicina infra in decoratiōe dicetur ſed remedio eget quo toleret ⁊ melius deferat ⁊ abſqʒ impedimento motus. Paruitas vero eoꝝ eſt ex cōtrarijs cauſis exiſtit magni tudini: aut. n. eſt naturalis aut pter nām: ⁊ tūc aut eſt ſm ſemitam ptiſis ⁊ ethice de quib⁹ dictum eſt ⁊ dicet: aut eſt ex cāis exterioribus frigidis ⁊ ſtipticis corrugātibus ⁊ cōſtringentibus ipſos ⁊ ſuſpēſoria eoꝝ quare retrahū tur ⁊ eleuātur ad mirach ventris ⁊ inguina ⁊ occultan-tur ibideʒ ⁊ cōſtringūt collū veſice vel veſicā adeo ꝗ diffi cultas accīt vrine ⁊ diſtillatio ⁊ dolor cuʒ mingitur. Et ſi gna eius ex pſentia vel pceſſione cāruʒ habetur. Cura non eſt neceſſaria cū naturalis eſt ad pulcritudinem. n. ſpectat eorum puitas vt paruitas mamillarum niſi tāte diminutōis fuerit q actionem ꝓpriam ledat: tunc. n. cu-ra eſt neceſſaria quēadmodū ⁊ ſi preter naturaʒ ſit. Eſt tū poſſibilis infra tpꝯ nālis augumēti: p⁹ vero ipoſſibi-lis niſi p mōm impiguationis ꝓcedat q augumētuʒ nō ē ꝓprie. Impiguari. n. poſt macredinē de q in decoratō ne dicet nō eſt augumētuʒ. Et cura qđ eſt quatuor res

Prima aufert cām preter naturam ſi adſit vt poſſibile
eſt: ꝛ ex dictis ꝛ dicēdis ē nota. Secūda dilatat coarta-
ta ꝛ cōtracta. Tertia confortat virtutē nutritiuā ꝛ au-
gumētatiuā: ꝛ ꝑhibet māam. Quarta trahit illas ad ꝓpriū
locū. Secūdā rez cōplēt formatiōes balnea calida q̄ vir-
turē mollificatiuā ꝛ dilatatiuā habēt vt ſūt flores mellilo
ti cāomille fenugreci: altee ꝛ calamēti. Tertiā rem com
plēt calida ꝛ hūida ex cibis ꝛ potibus ꝛ medicinis interius
ꝛ exterius ꝑ oēm modū approximatis q̄s ſupra diximus
in cura ſtōaci: ꝛ in cura pinguatiōis dicemus. Quartā
rem cōplēt cōpreſſiōes deſup: ꝛ fricatiōes de ſubtus tra
hentes inferius cū adipe anatis vel oleo maſticino ꝛ pi
ce actiōe ꝑdurās: deīde cū mirtino roſaceo ꝛ de citōijs
vt tractus cibi remāeat in eis ꝛ nō reſoluat.

Ca. iij de vlceribus teſtiū ꝛ eleuatiōe ipoꝝ.

Sed ſciēdū q̄ eleuatiōis ꝛ cōtractiōis teſtiū
ad ſuperiora preter dictā eſt alia cā ſcilicet vir-
tutis debilitas. Et eſt ex ſignis mortis in a-
cutis egritudibus ꝓut hipo. dixit ꝓnoſticoꝝ
ſecūdo. Vlcera teſtiū ſūt multe putredinis: trahūt. n.
multam māam ꝓp dolorem a membris ſuperfluitatis eis
vicinis vltra illā quam p̄e debilitate illoꝝ generat ꝛ in
fluit a ſupremis quā ꝓp infimum ſitum recipiunt ꝛ ꝓp
raritatem colligunt: ac ꝓp eorum cōplexionem calidam
ꝛ hūidam ꝛ coartationē in loco occulto priuato aere q̄r
nō tranſpiratur corrūpitur ꝛ expāditur multitudine ſua
ad vicinas partes ꝛ fiunt vlcera ambulatiua ꝛ corroſiua
difficilis curatiōis ſicut vlcera mēbrorum ſuꝑfluitatū.
Et multotiēs corroditur teſticulus ꝛ idiget vt caſtretur
ne corroſio ābulet. Et multotiēs corroſio in oſceo incipit
principaliter ꝛ cadit ꝛ incarnatur ꝛ cauſatur ciſtis dura
adherēs teſticulo non ſubtili diſtincta vt primo. Et mul-
totiens ꝓcedit a ciſti ad teſticulum: ꝛ ſūt nota. Et curā-
tur cura vlcerum virge: de quibus infra dicetur hic ꝛ in
ſectione ſecūda.

Capitulum quartum de apoſtematibus ꝛ q̄r omnē
ledit eorum propriā actionē que eſt generare ſp̄ma nec
non ꝛ dolorē in eo inducit.

Apoſtema qn̄q3 fit in teſticul' qn̄q3 in oſceo
ꝛ quādoq3 in vtroſq3: ꝛ omnis generis eſ-
ſe poteſt. Et cā eius plurimū eſt ꝑ moduz in
fluxiōis fiēs quam ꝓuocat plurimum cauſa
exterior vt cōpreſſio ꝛ ꝑcuſſio ꝛ caſus. Et qn̄q3 eſt interi-
or cauſans dolorē. Et q̄ eſt in oſceo viſu cognoſcit ꝛ co
lore ꝛ tactu ꝛ factum in teſticulis difficile cognoſcit: ꝛ ē
q̄ oſceum eſt ſubtilius tractabilius ꝛ extēſum: ſubtiliatū
nō ingroſſatū: ſed cū eo eſt qn̄q3 febris q̄r eſt nobile mē
brum arterijs cōtinuatū cū corde. Et ſi eſt in vtroq3 eſt
difficilius. S3 febris difficilior erit diſtinctiua ſi calidum
fuerit ꝛ grauedo ꝛ dolor fortior. Et qn̄q3 delitēſcit apo
ſtema teſticuli. Et cū fuerit calidū ꝛ magnum ꝑmitta-
tur ad partes pectoris ꝛ cordis epatis vel cerebri ꝓp cō-
tinuitatem cū eis: ꝛ eſt ſignum mortis. Cura apoſtēatis
calidi teſtiū in quatuor rebus cōſiſtit: ſicut cura apoſtēa-
tum renū. ſ. in euatiōe totius: ꝛ in euatiōe ptis i regimie
ꝛ in ſedatiōe accīntiū. Euātio aūt totius faciēda ē eodē
mō ſicut in apoſtēate renū. Euātio aūt partis cū particu-
aribus remedijs applicādis teſtibus: ꝛ repercuſſiuis ꝛ ſtip
ticis ꝛ reſolutiuis: ꝛ vtriſq3 ꝑmixtis, vt tēporibus eius con
gruūt ꝛ debētur. Et ex appropriatis ipis teſtibus apātis
qualia ſūt ex repercuſſiuis ſimplicibus approximādis in
ꝑncipio ſūt oleū ro. aq̄ ro. ace. mucilago pſilij: aq̄ ꝛ ſucc9
endiuie: ſuccus ſolatri: aq̄ cucurbite: aq̄ cāne hūide ꝑpe
farie ordei: farine lētiū excorticatarū: alkakengi: ꝛ ſimilia
epithimata ꝛ ēplata ſingularia vel ꝑmixta. Et ſi fuerit ca
liditas multa ꝛ dolor: addant̄ ꝑdictis ſeīe iuſquiami albi ꝛ
cāphore parū. Cūq3 ptrāſierit ꝑncipiū māifeſte tunc ꝑ3
vt eis admiſceātur reſolutiua: vt ē ꝑprie farina fabarum
cicerum nigroꝝ flores cāomille: ꝛ mellilotū cū melle vl
caricis ꝛ bdelio vel berbenā ꝛ folia caulis: ꝛ vitelia ouo
rum. Et ꝓcedēte tpe addātur ꝑdictis cimmū ꝛ paſſe e-
nucleate pigues cocte ꝛ aggregate cū vino ꝛ ēplaſtrent̄.
Cum aūt puenerit ad ſtatū admiſtrabis ꝑdicta reſoluē
tia ſimpliciter ꝛ ꝑ ſe: ꝛ emplaſtrabis cū ſtercore vaccino cū
pauco aceto ꝛ cinere caulis cū vitello oui ꝛ radice cucu-
ris agreſtis cū vino ꝛ fece vini antiq vel melle: lilij ꝑo-
pi. Quod ſi nō reſoluat̄ ꝛ maturet̄ ꝛ miſtret̄ maturatiua:
qualia ſunt folia maluarū: radix lilij albi: radix althee: ꝛ
mucilago fenugreci: ꝛ ſemīs lini cū aſſungia porcina cor
rupta ꝛ cepe albū decoctū cū butiro ad frigidum. Dei-
de cum fuerit dubellatū fiat apertio cū medicinis ſuper
oſceum applicatis que aperiendi hn̄t virtutē q̄les ſupi
us habuiſti. Caue tn̄ ne occultetur vt ſequat̄ aniz ꝛ ibi
aperiatur qm̄ ſequet̄ fiſtula mala: immo cū illud accīt
oportet vt aſſiduetur poſitio farine riſi cum aqua ro. vel
mirto vt prohibeat ibi eruptionem reſoluat ꝛ exiccet: ꝛ
membrum dimittat innocituz. Ex hiſq̄ expertus ſum
eſt vt primo emplaſtretur ꝛ mirta: balauſtis ro. camōil
la ꝛ galla decoctis in vino: qm̄ reſoluit exiccat ꝛ prohi-
bet eruptionez: deinde cum emplaſtro daquilon: dein-
de facta apertiōe mundificetur vlcus exiccetur ꝛ cōſoli-
detur cū medicinis ſimplicibus ꝛ cōpoſitis quales infra
dicemus. Regimen autē oportet q̄ ſit ſubtile cū mino-
ratione cibi ꝛ potus ꝛ ſubtractione carnium ꝛ vini ꝛ cū
quiete ꝛ alijs cōſimilibus. Accidētiū correctio ſicut do
loris faciendum ē vt in ꝑmiſſis eſt dictum: ꝛ etiā in ꝓ-
prio eſt dicēdū capitulo ꝛ confortatio pncipalium cū
frigidis ſtipticis ꝛ aromatibus vt nō recipiāt ſi materia
delitēſcat ꝛ ad ipſa ſuperiora eorū propellatur ꝛ cum tra
hentibus ad ipſos teſtes emplaſtris. Et ſi quidem fue-
rit frigidū in principio ex ꝑdictis reſoluētibus cū ſtip
ticis calidis aliquid miniſtrabis: vt eſt farina fabarū cū
camomilla blete biſantie ꝛ ſquināti paſſule cum nucleis
mirta ꝛ thus ꝛ ſimilia ſimplicia vel cōmixta deinde cū3
proceſſit ad augumētum calida reſoluētia minorabis: ꝛ
augebis calida. Et procedēte ad ſtatum multo magis au
gumentabis calida reſoluētia cū ꝓceſſit ꝛ minorabis ſtip
tica que eliges ex ꝑdictis. In declinatiōe fortiora qua-
lia ſunt rubea tinctorū addita predictis ex olei nardini
parum infecti ꝑ virgam. Et ſi fuerit ventoſum ēplaſtre
tur cū farina fabaꝝ timo. olei nardino ꝛ melle: ꝛ inicia
tur aliquid olei de enula: vel ſambucini cū muſto in vir
gā3 vel de keruā que ſūt vltima primo tn̄ fomētatiōe ꝑ
miſſa cū aq̄ decoctiōis ſeminis apij rute ſpice aniſi: ſeni
greci ꝛ karui ꝛ aliarum exterminantium ventoſitatem
ꝛ cum eſt in oſceo apertio flebothomo reſoluet eam: ꝛ ſi
quidem fuerit aquoſum ſimiliter. Similiter primo cū3
tentabis ipaz māam aquoſaz reſoluere ꝛ exiccar̄ cū fom
tis ex aqua maris vel ſalſa ſeu ſulfurea ꝛ aluminoſa.

Et ex emplaſtris et reſoluētibus ꝛ exiccantibus dictis
in cura emoꝛroidaꝝ exiccādaꝝ. Et furfur eſt emplaſtra-
tum cū vino eſt efficax. Si vero puenerit ad ſcliroſim
aut qꝛ tale a pꝛicipio fuerit mollificetur ꝛ ſoluatur diſti-
ctе vel cōmixte vt ſupius eſt in alijſ dictū. Deide adda
mus cōpoſitas medicinas. Emplaſtrū reſoluēs apoſte
ta teſticuloꝝ ꝛ ēt oxei calidum ꝛ frigidū. ℞. granoꝛum
vididū elixatoꝝ. ℥. j. ſ. paſſularū ȝ enuclea. ℥. v. cimini.
℥. j. caulis. ſ. glutinis pini. ℥. iij. Cōficiātur cū melle ꝛ
emplaſtrētur. Emplaſtrū ad frigidū ꝛ ventoſuȝ. ℞. ci-
ceris nigri ſtaphiſagrie: ana. ℥. j. cineris ſcoꝛpiōis ptem.
ſ. Conficiātur cū melle ꝛ emplaſtrent ꝛ adde olei ſam
bucini cū mirtio ꝛ cū nardio ꝛ iniciātur in virgā. Em
plaſtrū efficax ad reſoluēduȝ ſcliroticatū. ℞. ficuū adi-
pis anatis: ana. ℥. j. folioꝝ oliuarū ꝛ cipreſſi: ana ptes e-
qles aggregētur cū vino ꝛ butiro vaccino: ꝛ iſopo. Ce
rotū noſtrū ex diapēte eſt ſolēne cerotū ad apoſtemata
cū vlceribus. ℞. ſcoꝛiā argēti decoquātur cū oleo roſa-
rū donec fiat ſicut ſpiſſitudo deinde addaꝛ cere ꝛ gūmi
pini ꝛ reponātur. Albo. fiat emplaſtruȝ ex ruta ꝛ folijs
lauri ꝛ apoſtēa tēſticuloꝝ vel cū alteri⁹ aliud ꝯficiatur.

¶ Capitulum quintum de ſpermate ꝛ nocumentis ac
cidentibus in generatione ipſius.

Spermatis q̄tuoꝛ ſūt cāe materialis forma
lis efficiēs ꝛ finalis. Materialis ē vt iaȝ di
ctuȝ eſt hūoꝛalis hūiditas ſeu ſanguinea de
lata p venas ad teſtes ex coꝛpoꝛe toto qꝛ ex
omni mēbꝛo p reſudatiōis modū. ꝛ ex pꝛicipalibus pro
pꝛie: ꝛ ex cerebꝛo plrimū ſm hip. nō ꝯuerſa adhuc ſȝ ap
ta ꝯuerti. Eſt. n. ſupfluitas quātitatiua digōnis q̄re mſ
te anietatis ꝛ pauce terreſtritatis q̄ fit cū diſptiꝛ in mem
bꝛis reſudatio de venis tertia digōne iā cōpleta in eis ꝛ
digeſtio ſan. ꝛ ſubtiliatio ꝛ recipit alterationem in ipſis
mēbꝛis ꝛ fit ꝓpiquus vlceratiōi ꝛ aſſimulatiōi mēbꝛoꝝ
ſpma coꝝ qꝛ iā iūctus eſt ipſis ꝛ actus nutriētes venas
ꝛ arterias ꝛ reliq̄ mēbꝛa dura cū carent cibo alteratione
nō interueniēte multa ſȝ ſola aſſimulatiōe ſuccedēte di
geſtio erit pfecta ꝛ de ſuani illius ꝛ ꝓprie. qui vnitus eſt
pꝛicipalibus mēbꝛis pars ſepaꝛ quedā ꝛ mittiꝛ p venas
ad teſtes vt ibi ſpmatis nām aſſumat. Cā formalis ſeu
forma eius duplex eſt. ſ. ſubſtātialis ꝛ accidētalis. Sub
ſtātialis ſȝ geomīnū eē. i. generatōnē ꝛ hoc p ſpm gigni
tiuū ſceptū in ſpūoſo eius habēte potētiā triū virtutum
vnitarū in ipſo quas defert ad teſtes a tripliei pꝛincipio
ꝛ ſpūs triplex ab eo ꝓcedēs vnitus in ſpū ipo qui ſcipit
alteratiōnē in teſtib⁹ ꝛ cōpoſitiōnē aptā ad exercēdū ac-
tus generatiue virtutis qui in eſſe nro ſunt pꝛioꝛes al-
terādi. i. ꝛ infoꝛmādi quos nō eſt mā didicit ſȝ circa māȝ
pꝛincipalr oſ̄dit generādo ex ea triplex mēbꝝ in quo ꝙ
virtutū de virtutibus erit in ſpū gignitiuo ꝛ i eo diſgre
gaꝛ diſcernitur ꝛ appꝛopꝛiaꝛ ſm exigētiaȝ virtutis cuiuſ
libet inherētis illi cuius apud medicū fons ꝛ pꝛicipium
dꝛ. Accidētalis eſt albedo quā recipit virtute cōplexio-
nis elemētaris ipoꝝ teſtiū. Efficiens eſt virtus genera-
tiua cū ꝯplōne teſtiū que duplex eſt vno ſimutatia ꝛ alia
infoꝛmatiua. Immutatiua eſt vna q̄ ex hūoꝛibus coꝛpo
ris ſpma generat in coꝛpoꝛibus generātib⁹ maſculos. ſ.
ꝛ feminas: pꝛimū de qua pꝛimus ſermo ꝑponiꝛ. Alia q̄
virtutes diuertit q̄ ſunt in ſpmate ꝛ permiſcet tēpando
ſm ꝙ vnicuiqꝫ cōuenit mēbꝛo dās paru cōuertēde i ner
uum complexionem neruo ꝓpꝛiaȝ ꝛ parti conuertende
in arterias complexionem pꝛopꝛiam arterijs ꝛ ſic quod
alijs: ꝛ illō fo poſtꝙ̄ ſperma vtraqꝫ cōcepta fuerit ꝛ ma
trice ꝛ pmixta ſimul in ea. Infoꝛmatiua ē que ꝑcepto
ſui creatoꝛis vnoquoqꝫ mēbꝛū iſoꝛmat ſȝ diuerſione cō
uenientes illi. Finalis eſt ad cōſeruādaȝ ſpēm per indiui
dui ꝯnationē ꝓcedētem ꝛ cōmixtiōē duoꝛum ſeminuȝ
receptoꝝ ſiſ in mūcl ꝯcauo ſeipſa cōtēperātū maſculini
ſe hn̄t. ꝛ vt pꝛicipiuȝ intrīſecū effectiuū in ꝯnatiōe vt ſit
calidū digeſtū ꝛ ſpiſſuȝ velud grādo ꝛ fe. ſe hn̄tis vt mā
le pꝛincipiū cū ſit frigidū indigeſtuȝ ꝛ aquoſum ad mo
dum ſan. mēſtrui: ꝛ ꝓinde debile ꝛ paſſiuum ſecūdum
ꝓpoꝛtionē mixtiōis coaguli ꝛ lactis in generatōe caſei.
Coagulū. n. cū calidū ſit digeſtuȝ ꝛ ſpiſſuȝ ſua virtute
intrinſeca agit in lac frigiduȝ indigeſtū ꝛ aquoſuȝ ꝛ coa
gulādo cōuertit in caſeū vt ſupꝛa in mamillis eſt dictuȝ
Et quēadmodū coagulū nō ingrediꝛ in ſubſtātiā ꝛ coꝛ
poꝛeitatē caſei ſed virtualiter tm̄. Et carpētarius agens
in ligꝛuȝ efficit ſcānuȝ ita ꝙ nō ingrediꝛ ſubſtātialiter ſȝ
coꝛpoꝛalr ē diſtinct⁹ ab eo eodēqꝫ mō ſpma vile ſbalr ꝛ
coꝛpoꝛaliter in embꝛionis ſubſtātiā nullaten⁹ intrat. Sȝ
in generatiōe embꝛiōis eſt ſicut actoꝛ ꝛ gubernatoꝛ in na
ui qui in nauis ſubſtātiaȝ nullatenus coꝛpoꝛaliter ꝛ mā-
liter intrat ſȝ ligna cuius mā i ſe ipſo nō habuit ſȝ ab ex
triſec⁹ ꝓcurauit: nec in ſe ꝓcuratia cōuertit i coꝛpoꝛeita
tem ꝛ ſubſtātiā nauis: qm̄ ſimul in ea cōtētus niſi ex n̄s
de ſubſtātia eius efficit ꝛ gubernat: vnūqꝺqꝫ aūt exerce
re facit ꝯplō eius calida ꝛ hūida. Cibus ꝛ potus ꝛ cali-
dus ꝛ hūidus muliplicās ſanguinē cū ſilibus circūſtan
tijs: ꝛ eius ꝯriū facit decreſcere cuius nām ꝛ ꝓpꝛietateȝ
ſeruat. Et cū fuerit pfecti ſui ꝑnarratis cuaꝛ generabit
q̄le ipſum eſt. i. a quo ꝓcedit cū mater ꝓpoſſe aſſimula
re maſculinū actiue: feminū vero diſpoſitie niſi aliud ꝯ
dicat: qꝛ ꝯſtellatio ꝛ ymaginatio q̄ in ꝯnatiōe hn̄t imp
ſionē ſȝ extrinſecus pꝛicipij effectiui ꝛ matricis in diſpō
receptātis. Si vero ipfectionē in ſe habeat aliquā ꝑdi
ctaꝝ cāꝝ oīum vel plurimū ſeu a coꝛpoꝛe toto a quo ꝓ-
cedit vel ratiōe etatis quia ꝓcedit a decrepito vel iſante
Inqt. n. G. Infantes nō emittūt ſemen fecūdū: decre
piti vero male fecūduȝ emittūt: vel pp rōnē regimis: qꝛ
ceſſit ab ebꝛio ꝛ patiēte nauſeatiuā ſacietatē vel ab eo q
multum comit: vel rōne parue diſpōnis: qꝛ ab egro: ꝛ
hn̄te mēbꝛa debilitata ꝙ raro generat maxie ſi pꝛincipa-
lia fuerit: vel ratione ieptitudinis vie ꝛ iſtrumēti: quia
ab habente virgam lōgam: nam pꝛolongatio ſpatō mo
tus eius eſt matricem venit ad eam caloꝛe eius iā fracto
ꝛ ſpiritu exalato quare n̄ generat ſicut hipo. dixit. Et ſi-
militer ſi nimis bꝛeuē habuerit. Inquit enim G. ꝛ. n.
hoc ſcilicet ſpma tēpoꝛe nullo opoꝛtet permāere extra ꝓ
pꝛia oꝛgana ſi debeat ſuam cuſtodire virtutem ſȝ aut in
particulis eſſe viri: vel in particulis femine copulari. qꝛ
ad matricis cōcauum nō poteſt peruenire ſed alteratur
ꝛ coꝛrūpitur paruo a tempoꝛe vero quia parū vel longo
tempoꝛe fuerit retētum fuit impfectum: vel nām vene-
ni aſſūpſit vel a mā: qꝛ a cibo ꝓceſſit ꝯplōnalr vel a ꝓpꝛe-
tate ꝯnatiōi ꝯrio. Hec ſūt ꝑmiſſa vt eis ſcitis que ex ꝑ
te ſpmatis vtriuſqꝫ ipedimēta in ꝯnatōe tā ſolicite a nā
intenta euenire ſunt poſſibilia dignoſcanꝛ ꝛ melioꝛi mō
poſſibili fugatiōe fugēꝛ ꝛ coꝛrigātur. Quatenus gene-
ratio fiat vſqꝫ ad ſterilitatis cā. poſtponatur.

¶ Ca.ſextum de dolore teſtiū.

Dolor teſticuloꝝ eſt ex malitia ꝯpoſitiōis di-
uerſe ⁊ vniuſcuiuſqꝫ ſimplicis vel cōmixte pu
re vel cū mā plurimū: ⁊ qn̄qꝫ ventoſa ex ſo-
lutione cōtinuitatis vel vtraqꝫ ex ſpāte ē: ſi
cut in ſoda diximus: ⁊ alijs mēbris. Et cā eius eſt aut i-
terior aut exterior. Interior eſt hūoralis. Exterior ē ae-
ris qualitas ꝑcuſſio: caſus ⁊ compremiſſio. Et breuiꝰ cā
egritudinū predictaꝝ ipſaꝝ: Et ſigna ſūt ſigna ꝑdictaꝝ
egritudinū.. Et cura eſt cura eaꝝ.

¶ Ca.vij. de egritudinibus didimoꝝ.

E qlitate ⁊ ruptura didimoꝝ dicere reſer-
uamus vſqꝫ ad curam ramicis ⁊ rupture ſi
ꝑhac.

¶ Ca.viij. de mollificatiōe oxei.

Xcū in aliquibus mollificatur: ⁊ ꝓlōgatur
ꝓlōgatione feda ⁊ nociua teſtibꝰ. Facile.n.
cōprimitur cū ꝑcutiūtur quare incurrit do-
lorem tumorē ⁊ apoſtēa. Et cā eſt hūiditas
humoralis frigida ⁊ humida mollificās texturā villoꝝ
eius cū ergo pōderāt teſtes ſua grauedine tēdūt deorſū
⁊ trahūt oxeū inferius ⁊ ꝓlōgat ⁊ eſt nota.

¶ Ca.ix. de varicibus ⁊ duritie oxei.

Ura eius eſt duplex: leuis ⁊ prima: alia eſt
fortis ⁊ vltima. Leuis quidē eſt cū infrigi-
dantibus ⁊ ſtipticis: ⁊ emplaſtratis ⁊ ſūptiſ ⁊
obmittūtur tactus ⁊ fricatō: motꝰ ipſorum
⁊ coitus fortis. Et vltima eſt vt ſi prima nō ſufficiat inci
datur deinde ſuatur. Cauēdum āt ne ex neruis venis
⁊ arterijs teſtium aliqd abſcindatur. Et ꝓinde tutiꝰ eſt
vt ſumatur prius ſupius eleuatis cū incluſiōe illorū in
eo qđ remanet in eo tāquā vtile cōſeruādum. deide qđ
extra ſuturā remanſit vt ſupfluum incidatur deinde cō
ſolidatio fiat de oxeo varicibus infra diceꝰ ca. de rami-
ce ⁊ de duritie fiat ꝑut ſupra dictum eſt de apoſtemate
duro teſtium quoꝝ eſt burſa.

¶ Ca.x. de gomorrea.

Omorrea ſm G. nomē grecū cōpoſitū ex
gomo grece latine germie: ⁊ rea grece latine
fluxus: vnde gomorrea grece latine inuolūta
rius fluxꝰ cū eſt abſqꝫ veretri erectiōe. Sed
exitus ſpmatis multus duobꝰ modis fit aut q: i mēbro
in quo ē expelliꝰ mltū ⁊ volūtarie vt in coitu nāli ⁊ pol
lutiōe mlta: aut q: ꝑ ſe exit inuolūtarie cū ꝯtineri ab eo nō
poſſit vt ꝯtigiꝰ in gomorrea: ⁊ ꝑmi cā ē ſup excreſcentia
ſpermatis ⁊ ſubtilitas: aut ipſiꝰ acuitas: aut vtriuſqꝫ ex-
ceſſus in v̓tute expl'ſiua iprimēs nocumētū q̄ mouet nā
vt v̓tꝰ expl'ſiua vaſoꝝ ad expellēdū ipꝫ frequētiuꝰ ſolito
Et ſecūdi cā exiſtit duplex itior ⁊ exterior. Et iteriō du
plex eſt: aut defectio ꝯtētiue vaſoꝝ ſpmatis q̄ ianitō fit
Ipſis in tm̄.n. ſm G. euāatio ſm naturā ꝓcedens ab eo
qđ ē ex̄ naturā dr̄ ſilr ⁊ retētio ꝙ ſp a fortitudie ſūt vir
tutis ꝓcedētes a defectione vero ſi extra naturā mutaꝰ
vnaqꝫ qꝫ.n. v̓tꝰ ꝫ nām ſe hn̄s opꝰ qdē ꝙ ſuū ē ꝑficit: ex
pulſiuā euāatiōeꝫ: retētia retētiōꝫ. Cū v̓o ex̄ nāꝫ mutēꝰ
⁊ d̓biliteꝰ ꝯriū opātur: defectio.n. cōtentiue opabitur
euātiōꝫ ⁊ defectio expulſiue retentionem non ꝙ virtuſ
expulſiua ⁊ retētiua aliqd ibi operentur licet euacuatio
⁊ retentō fiat ſicut nō naturaliter ꝓcedūt cōtentia vl' ex
pulſiuā deficit: ſed quieſcit potius vbi ſua cōtraria op-
antur ⁊ ecōuerſo natura ſit ordināte. Et cauſa decoctio
nis cōtinue ipſorum aut eſt eſſentialis: ⁊ in ſe ⁊ eſt mol-
lificatio ipſorum vaſorum ꝓpter malitiam complexiōis
frigide ⁊ humide cooperāte ei exceſſus ſpermatis predi
ſtinctio: aut cauſa eius erit ipſorum contentiue defectio
non in ſe: ſed propter vehementiam expreſſiue lacerto
rum ipſorum vaſorum ſpermatis cuius cauſa eſt ſpma-
tis cōtrahens vehēmenter lacertos ipſos ſupra ipſa va-
ſa quare comprimuntur: ⁊ quod in eis eſt ſpma cōtentū
exprimitur ⁊ educiꝰ ſicut in ſpaſmo ꝯtigit. Et epilepſia
in q̄ retētio fit ſtercoris ⁊ vrie ⁊ euāatio ſpmatis cuiꝰ rei
cā eſt: nam cum epilepſia ſit qdem ſpaſmus corpori con
tingens toti ſubito vl' quo contrahuntur nerui et lacer
ti corporis totꝰ. in ea: et tm̄ lacerti ani et colli veſice crea
ti ſunt ad continendum ſuperflua inteſtinorū et veſice:
lacerti vero vaſorū ſpermatis ad exprimendū qđ in eis
cōtentum eſt quēadmodū lacerti meri in exterior eiuſ
tunica ſituati ⁊ vētris ⁊ omnis actio fit ꝑ cōtractiōeꝫ ꝗ
in ſpaſmo erit neceſſaria nō eſt incōueniēs vt illoꝝ retē
tio fiat: ſpaſmatis v̓o euāatio in epilepſia vl' ſpaſmo vni
uerſali. Exterior vero cā coadiuuās ⁊ eſt ſicut viſio vl'
auditus coitus vel cogitatio vehemēs ipō vt deſidereꝰ
coitus valde q̄re moueātur ad opationes ſuas vaſa ſp
matis motu forti ⁊ deſcēdat ſpma ſicut cū moueꝰ mo
tu debili ⁊ mittāt hūorem paucū ꝑ ſe vel an̄ vrinā qđ
in mulieribus accīt ꝑꝑ eandeꝫ cām. Signa ꝑmi modi
cuius cā eſt ſpma ſunt qđ eſt q: egreditur cum erectiōe.
Sed ſigna ſecūdi modi cuius cā eſt defectio cōtentiue
ſunt q: egreditur abſqꝫ erectiōe ⁊ inuolūtarie ⁊ cum ſi
gnis multiplicatiōis ꝑter eam cuius cā eſt ſpaſmus la-
certorum vaſorū ſpermatis qm̄ illa eſt ēt cum erectione
Sꝫ differt a prima qm̄ lꝫ fit cum erectiōe non tm̄ fit cū
luptate ⁊ ſenſu vt illa ſicut nec pollutio: ēt hic eſt cū ſpa
ſmo vl' manifeſte: illa vero ſine. Sꝫ ſigna eius cuius cā
eſt multitudo ſpmatis ſunt qm̄ ad expulſioneꝫ eius nō
ſequitur debilitas ēt cum mltū ſit. niſi ſit corpus debile.
Et ſigna eius cuius cā eſt ipſiꝰ tenuitas eſt exitus eiꝰ cū
tenuitate ⁊ aquoſitate ⁊ ſigna eius cuius eſt acuitas ſp
matis ſunt q: ſentitur in egreſſione mordicatio: ⁊ ardor
vrine ſequiꝰ ⁊ color corporis ad citrinitatem tendit ⁊ ſi-
gnant ipſam cāe preterite ex cibis ⁊ potibus ꝯplone cor
poris ⁊ circūſtātijs conſimilibus. Cura gomorree q̄ eſt
fluxus ſpmatis ꝑter nām eſt quatuor res: prima molli-
ficationē vaſoꝝ tollit: ⁊ virtutem cōtentiuā cōfortat: ſe-
cunda intēperātiam ſpmatis adequat: tertia ſpaſmū la-
certoꝝ ſoluit: quarta accn̄tia ſequētia corrigit. Primaꝫ
rem cōplēt ſiccarū ⁊ ſtipticarū medicinaꝝ ſimpliciū ⁊ cō-
poſitarum calidū ꝫ reſoluētiū miſtratio intus ⁊ extra ſm
oēm mōm q̄les ſunt que dicte ſūt in cura diſſurie ⁊ ma
le cōpl'onis teſtiū ꝫ frigide ⁊ hūide pure ⁊ cum mā ⁊ cū
paraliſi. Secūdam rem cōplent vite ordinatio in cibiſ ⁊
potibus maxime ⁊ in alijs rebus cōſimilibus eis vt ſiq-
dem ſuperexcreſcat quātitate ſperma minoretur: cibus
⁊ potus calidus ⁊ humidus auferatur nec nō: ⁊ qui ha-
bent a proprietate ſperma multiplicare frigidus: ⁊ ſiccꝰ.
vel calidus ⁊ ſiccus multiplicetur indicetur etiaꝫ ille q:
proprietate ſperma habet multiplicare ⁊ exiccare multi-
plicantia ſperma: vt Galie. ait ſūt.n. multiplicantia lac

pſter agnuz caſtuz q̄ multiplicat lac ⁊ minoratur ſpma
Et ex eis q̄daz ſūt cibi vt cepe dulce: cicera fabe: ⁊ ḡna
pini: ⁊ piſcis noïat⁹ multoꝝ pedum. Quedā ſunt me-
dicine vt ſtincus ⁊ teſticuli vulpis: quedā faciunt illud
⁊ ſunt cibi ⁊ ſemen lini vt medicie ⁊ eruca ⁊ alia que in-
fra in cura diminutionis coitus dicemus. Minoran-
tia ⁊ exiccantia ſperma ſunt contraria multiplicantib⁹
ipſum: vt frigida ⁊ ſicca ſiue ſint cibi vt lentes ⁊ acetoſa
⁊ ſtiptica vt ſumach: ſiue medicie vt calide ⁊ ſicce: vt mē
ta que contrariantur ſpermati a proprietate vt agnuſ ca
ſtus. calamentum montanum: ⁊ ſilueſtre: ruta ⁊ ſimiles
ſiue frigide ſint ⁊ ſicce vt ſemen lactuce coriandrum ra-
dix ⁊ ſemen nenufaris camphora: opium: iuſquiamus
ſolatruz ⁊ ſimiles q̄ a ꝓprietate nō tm̄ a ꝯplone hn̄t ſper
ma minuere ⁊ exiccare. Et in emathite eſt proprietas re
ctificandi gomorreā ⁊ in yreos auferēdi eā: ⁊ in mēta cū
cōtrarietur ſpmatia ꝓprietate vt nenufar. Et ſi corpus
tollerit ⁊ regimē nō ſufficiat minoref ſanguis a tēperan
tia vel ſupfluitate ſua vt ꝓuocef vōitus ſi neceſſitas vo
cat nō aūt eſt ꝯueniēs euātio p ſolōnez nē nec p diureti
ca: cū talis attrahat mām pp ꝓpinquitatē ⁊ vicinitatem
⁊ exercitef multū ⁊ vigilet eger. Si vero peccet in ſub-
tilitate ſubſtātie cibef cibis ſtipticis ⁊ groſſis inſpiſſan-
tibus ſan. q̄les ſūt q̄ dicta ſunt in cura doloris ſtōaci: ⁊
ardoris vrine ⁊ approximētur q̄ ipſum inſpiſſando hn̄t
cōfortare a ꝓprietate vt coriādruz ⁊ mēta que cū hoc ꝙ
ingroſſat cōfortat a ꝓprietate vaſa ſpmatis. Si vo pec-
cet qualitate acuta ſtimulāte nām cibef frigidis ⁊ hūidiſ
q̄les ſunt que i cura ardoris ⁊ vlceris dicti ſūt. Et vnga
tur dorſuz renes ⁊ inguina vſqꝫ ad alchatiz ex frigidis
ſicut oleo ro. aq̄ coriādri hūidi: ⁊ ſolatri: lactuce: ⁊ portu
lace: ⁊ iaceat ſ̄ ſtratū frigidū: ⁊ ſup latus dextrū ⁊ cibef
⁊ ſimilibus. Tertiā rem cōplet cura ſpaſmi ſupius di-
cta. Quartā rē cōplēt que in virtute relenāt ſiccitatem
corporis extēuationē ⁊ inanitionē hūectāt reſtaurant ⁊
replēt: vt eſt reſūptiua dieta. Exitū vero nālez ſpmatis
ꝙ diu ad defectiōez adduxerit nō oz ſtiere. Inquit. n.
G. ſpma diu retētuz in corpore efficif venenū. Cuz ve
ad defectiōez ⁊ corporis ꝯſumptiōez adducere incipiat
obuief ⁊ curef cura eius quē ledit ſupfluus coit⁹ de quo
dicef infra ſi deus āmat qui ſit bn̄dictus.

Ca. xi. de pollutione.

Pollutio eſt expulſio ſpmatis in ſomno: pro
prie hora noctis in etate adoleſcētie ſentitur
q̄ maxie ſupabundat. Qō aūt erit ꝯtingens
⁊ p interualla facta ē cā eius erit motus na-
ture: ⁊ virtutis expulſiue ſolius nālis vaſorum ſpmatis
tunc cōfortare ad expellēduz nocumētuz ſupfluū tertie
vel q̄rte digōnis. ſ. ſpmatis q̄ntitate vel q̄litate vel vtra-
qꝫ ꝙ plurimū fit in ſomno ⁊ eſt expulſiōe ſupfluoꝝ pri-
me ⁊ ſe digōnis q̄ in vigilijs viget magis cū ſit ꝯpoſita
ex nāli ⁊ aiali ⁊ illud pp occupatiōez nāe in digerendo
tūc cibū q̄re multiplicat ſemē: ⁊ maxime ſi ſupra dorſuz
⁊ ceruicē fiat ſomnus quoniā caleſiūt ⁊ dilatantur ptes
ille q̄re facilius expellūt mltiplicatā in eis māz ad ꝙ ad
iuuāt fumi reſoluti ab ea petētes cerebꝝ quos ymagina
tiua cōponit ad mulieris formā ſm nature neceſſitetem
ad ꝙ mouef ac ſi in ea ageret vt expellerēt nec eſt morb⁹
ſz acciñs ſignū. Qō ſi in principio morbi mālis fuerit lō
guz ſignificat morbū: ⁊ multā mām. Si vero in fine vl
declinatiōe morbi digeſtā mām ⁊ nature potētiam. Si
vo fuerit mlta ⁊ frequēs ⁊ q̄ſi quotidie morb⁹ erit i va-
ſis ſpmatis ad mōz gomorree ex cōtinue ipoꝝ defectiōe
⁊ ſigna ⁊ cura erūt q̄ illius. Curatio ex cōueniēte cura
ē dormire ſup ſolatꝝ: folia ſalicis: ⁊ agni caſti ſuper q̄ ſe
dēt mulieres athenięſes ſm Auerroim in diebus feſtis
qm̄ reddāt eas caſtas: ⁊ ſemē lactuce ⁊ ireos ſūptuz exic
cāt. n. ſpma: ⁊ ꝓhibēt pollutiōez. Et G. laudauit lami
nam plūbi ſ̄ dorſuz applicatā: ⁊ ligatā qm̄ eius eſt i hoc
ipſſio magna ꝓhibet. n. pollutiōez ⁊ ſedat deſiderium
coitus ſz nocet renibus pp frigiditatē q̄liter oz vt hec at
tēdatur ⁊ ꝓinde melius eſt cū ſtipitibus agni caſti ſter-
natur ſ̄ dorſuz qm̄ ꝓhibēt pollutionē ⁊ virge erectōnē
abſqꝫ nocumēto ꝓprietate ſua. Et inūgere mēbra ſper-
matis ex altee ⁊ ſemine eius vel ēplaſtare. Medicina
Iohānis ſerapionis ad gomorreā ⁊ pollutiōem. ℞. ra-
dicis cāne pſice ſicce calamēti mōtani: ⁊ inſquia. ſe. lactu
ce ſe. apij. ſe. rute ſe. agni ca. ro. rubeaꝝ. ana. ʒ. ij. terantur
⁊ cribellētur ⁊ dētur in potu ex ea cū aq̄ frigida ⁊ cū ace
to pmixto doſis. ʒ. ij. Aliō iohānitij. ℞. ſe. ru. aniſi. ʒ. ij.
caſtorei ſe. iuſquiami albi ana. ℥. ij. ro. rubea. balauſtiaꝝ.
ana. ʒ. iij. ß. terātur ⁊ cribellētur: ⁊ dētur ex eo i potu cuz
aq̄ frigida doſ eius. ʒ. ij. Aliud G. ℞. ſe. lactuce. ʒ. ij. ſe.
rute. ʒ. j. ſedenagi. ʒ. iij. ß. terātur ⁊ cribellētur doſis ē. ʒ.
ij. cū ſechaniabiz. Aliud ebrei. ℞. ſe. agni caſti rute ana.
ʒ. j. terātur ⁊ cōficiātur cū aceto pmixta. Et p⁹ iſtō vtā-
tur egri exercitio dōec aſtrigatur corpus eius ⁊ locis ei⁹
ſit virtus yſaac. Accipiat ex farina glādiū cū acerbo vi-
no oī die ⁊ ſimlr ſemē lactuce cū ſucco portulace. Itez ſi
at emplm. ℞. farine glādiū ⁊ diſtēpera cū albumie oui
⁊ pone. ſup pectinē. Itē fiat electuariū. ℞. balauſtiaruz
ſe. portulace ana. ʒ. iij. aneti ſe. rute ſe. arnogloſſe: ana. ʒ.
ij. fac puluerē de quo ſtō ieiuno da bibere cū aq̄ frigida
rutā ⁊ iuſquiamū cū ſirupo de mirta: ⁊ aceto ꝓſunt ſp-
mati ⁊ agni caſti rute: ana. ʒ. ij. balauſtiaꝝ. ʒ. j. da bibere
cū aq̄ frigida ⁊ a cibis calidis ⁊ potibus ſe abſtieat. Ra
ſis cōfectio ad diminuēdū ſpma: ⁊ deſtruēdā erectionez
℞. ſe. agni caſti. ʒ. x. ſe. ſportulace tātūdē folioꝝ calamē
ti exiccatoꝝ fo. rute añ. ʒ. v. cimini cipi balauſtiarū: ana
ʒ. ij. ſūanf i pluere. ʒ. iij. ⁊ noiaf ſodogna corporis.

Ca. xij. de pruritu ⁊ dolore virge.

Pruritus in virga accit ex mata acuta ſalſa:
⁊ baurachia deſcēdēte a ſupioribus partib⁹
vicinis adipaz ⁊ refuſa ad ptes cutis ipſius
⁊ q̄ñqꝫ tēdit p canalē eiuſ ⁊ tūc accit titillatō
in virga ⁊ fit erectio ei⁹ ad mōz prurit⁹ matricis ex quo
mulierib⁹ accit priapiſmus ⁊ immoderati coitus deſide
riū. Et plimū eſt cā doloris cū valde acuta fuerit ⁊ pū-
gens ⁊ vlcerās ⁊ fit dolor in ea ⁊ ex vētoſitate inēcluſa i
cōcauitate neruoꝝ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ carnis eius vl ex
apāte vel ex retētiōe vrine multe vel acute vel vtriuſqꝫ
Et q̄ñqꝫ ex cā extriſeca vt ꝯpſſione cāu ⁊ pcuſſiōe. Si
gna pruritus acute materie ſalſe: ⁊ baurachie nota ſunt
ex p̄cedēti regimie ⁊ ex p̄cedēti pruritu ⁊ diſpōne mē-
bri q: rubet cū ſiccitate ⁊ aduſtiōe ⁊ reſoluūtur q̄ſi furfu
res cū fricatur ⁊ ſcalpif. Et quandoqꝫ eſt cum virulen-
tia ⁊ humiditate cum eſt flegmatica ſalſa materia ⁊ eſt ſi
ne erectione ⁊ titillatione cum reſudet ad cutem. Cum
vero tendit per canalem cum titillatione ⁊ erectione fit
⁊ ſequitur dolor. Et cum fuerit dolor eius ex ventoſi-

tate eſt tenſio ⁊ inflatio virge ⁊ ſine grauedine ſi ſit pura
vł cū grauedine ſi ſit ibi hūorum permixtio. Et ſi ſit ex
apoſtēate ſigna apparebūt ipſius ſimiliter ſi ex vrine re
tentione ⁊ acuitate ꝑceſſit retentō vrine ⁊ ſequitur pun
ctio vel ardor in emiſſione. Et ſi ex cauſa extrinſeca fiat
dolor eſt manifeſta qdē. In cura eius eſt duplex regimē
ſ. vniuerſale ⁊ particulare. Uniuerſale eſt tres res ꝑma
eſt materie euacuatō ⁊ eſt vt corpus euacuet̃ ⁊ purget̃ ſi
expediat vt mā ab ipſo nō influat nec deſcēdat ad illam
Et illud ꝯplent flebothomie ⁊ purgatiōes appropriate
hūori aduſto ⁊ ſalſo cū ꝑmiſſione digōnis ipſius q̄ ſunt
iā note. Secūda eſt diuerſio ipſius ⁊ ē vt ſcā euātōne ſi
expediat fiat vētoſatio ab āteriori pte iuxta radicē virge
aut ponāt̃ ibi ſanguiſuge. Tertia ē reginis ⁊ vite ordi
natio ⁊ ē vt abſtineāt ab acutis ſalſis ⁊ burachijs ⁊ vtā
tur regine hūectatiuo ꝑdicto alterāte. Particulare eſt
vt balneet̃ virga ⁊ adiacētes ptes ſedēdo in ſemicuplo a
q̄ dulcis decoctiōis violaꝝ acetoſe mellilotí ⁊ fumi ter
re in q̄ ſit aſpſuꝫ oleū ro. ⁊ acetū vt mā fluxa obtūdatur
⁊ reſoluat̃ deide ſogant̃ ⁊ vngātur ex oleis reſoluētibꝰ
notis vnguētis, dēſiccātibꝰ ad ſcabiē ⁊ pruritū. Et ex illis
ꝓpriū ē hec. ℞. acatie memithe ana. ʒ. j. ſalis armōiaci
aloes. ʒ. vij. croci ptes. xii. tertie vnius vſnee q̄ntū oia ſt
terātur ⁊ cribellētur ⁊ ꝯficiātur cū olō ſābucio. Et ſilr
inūgat̃ dōec in balneo ſtat ex albūine oui ⁊ melle cū olō
ro. ⁊ aceto. Et ſi mā ſit flegmatica addat̃ alumē ⁊ ſtaphi
ſagrie parū ⁊ ſal cū terbētina ⁊ abluātur cū aq̄ maris ꝑ
us. Et ſi qdē fuerit ibi corroſio lenificet̃ virgā cū leniti
uis ex olis vt ſiſamio ⁊ adipe galline ⁊ anatis ⁊ medul
lis cruriū vituli ⁊ cerui ⁊ cera ⁊ reſina in balneo. Et cu
ra doloris eius eſt cura doloris textiū ꝓxima ⁊ ꝓportio
nabilis ⁊ cura vniuſcuiuſq̧ cāe ē nota. Et quideꝫ ſi pru
ritꝰ ſit mā tēdēte ꝑ canalē eiuſ pluerizet̃ cāphora ⁊ croci
parū ⁊ diſtēperētur cū aq̄ ro. vel lacte ⁊ cū ſiringa iniciā
tur ⁊ titilatiōes q̄ accīt ſic̄ in mulieribꝰ cōtingit ⁊ matri
cibus eaꝝ. Cura dicta in apoſtēatibus calis ⁊ gomorea
cāſa ex papiſmo calido ē ꝯuēiens. Et oꝫ vt frigida ſup
dorſuꝫ ⁊ mēbra coitꝰ applicētur. Et ex appropatis ē ra
dix nenufar̃ ⁊ radix lilij ⁊ iniciātur ⁊ equētur.

¶ Ca. xij. de magnificatiōe virge et prauitate ipſiꝰ.

E magnificatiōe āt virge dicere poſtponemꝰ
vſq̧ ad ca. coꝝ q̄ delectatiōes faciunt in coitu
⁊ ibi patebit ad plenum.

¶ Ca. xiiij. de apātibus virge ⁊ corroſiōe eius.

Ulcera virge ⁊ apāte ſūt ꝓportiōabilia vlce
ribus ⁊ apātibus teſtiū ſūt. n. ex hūoribꝰ deſ
cēdētibus a corpore ⁊ ſupioribus mēbris: ⁊
deteriora ſūt q̄ fiunt a lacerto q eſt in radice
v̇ge ⁊ ano eo qō ſit i capite qō eſt q: indiget exiccatione
forti ⁊ dolor cū hoc eſt vehemēs ⁊ plimū veniūt ad cor
roſione ⁊ putrefactiōeꝫ ⁊ minus malū eſt ꝙ ſit in pelle:
ſi qdē ſint in parte exteriori ſūt nota ⁊ ſenſui manifeſta.
Si vero in via ⁊ ductu vrine cognoſcūtur ex dolore: ⁊
magis in vrine egreſſione ⁊ ſanie egrediēte ante vrinaꝫ
Et ſi ſit apoſtēa in via ⁊ ductu vrine dolor erit cū ſtran
guiria pus deide ſcā ſanie ⁊ erupta ſoluit̃ puſtula ⁊ ſtrā
guiria ſicut hip. dixit in afforiſmis. Cura vlcerū virge
ſūt intriſeca ē cura vlcerū veſice. Et ap. ꝓpriati eis ſunt
trociſci de cartis papiri ⁊ de pāno ꝯbuſto alumie adhu
ſto in chimolea ablata poſt eius aduſtionē cortice arbo
ris pini. iiij. ſcderigi ⁊ thuris miſtratis i traiectorio. Si
vero ſint extriſecus aut ſūt recētia aut antiq̄. Ex recēti
bus ſūt medicine ꝓprie ſimplices ⁊ cōpoſite. Et ex ſim
plicibus melior eſt aloes pulueriꝫatꝰ ſup ea ⁊ folia glā
dis pulueriꝫata ⁊ litigata: ⁊ folia ro. marini puluerīza
ta plūbuꝫ vſtuꝫ climia abluta cū vino: thutia ⁊ margari
te noue ⁊ aduſte ſunt mirabiles ⁊ cineres ouoꝝ ⁊ epithi
mata cū aq̄ frigida. Si aūt hūidiora illis miſtrētur ſic
ciora vt eſt os vſtum ciner corticis pini hūtis ꝯna parua
aduſta. Et ſi indiget generatis carnis miſceat̃ eis thus
ſarcocolla ⁊ maſtix. Et ex cōpoſitis ē medicamē exptuꝫ
ad ea q̄ indigēt exiccatiōe vehemēti cū icarnatione. ℞.
tutie ſarcocolle: aloes thuris corticis idiani: algarab. ad
vſti: gallarū: balauſtiarum acatie ana ptes eq̄les floris
heris ptis. j. ſ. Et capitū ꝯnatoꝝ acerboꝝ ptiſ. j. ⁊ fiat ex
eis vnguētuꝫ ex olō ro. Deſcriptō alia G. ℞. ſcorie fer
ri plūbi huſti ſan dra. carte cōbuſte alumis adhuſti ana
partes eq̄les ṫrātur ⁊ miſceāturcū olō. ro. ⁊ fiat ēplaſtrū
vel vnguētuꝫ. Unguētū exptū ad virgā vlceratā. Re.
mellis q̄ntū vis ⁊ extigue ferrū ignitū i ea totieſ ꝙ dedu
cat̃ ad ſpiſſitudinē ſape ⁊ cōſerua cū ⁊ vtere: ponēdo ſu
per vlcere qm̄ exptū eſt. Uel ſi quidē fuerit antiq̄ adda
tur ꝑdictis minutū thuris ⁊ corticis eiꝰ ⁊ aloes ana eq̄
liū partiū pus tm̄ abluātur vlcera cū aq̄ cineris ligni fi
cus. Qō ſi illic fuerit corroſio ⁊ ābulātia fiāt tūc opꝫ vt
ꝓhibeat̃ corroſio ⁊ ambulatio cū ꝓprijs vt ſūt: vt ambu
lātur ⁊ epithimētur ⁊ fricēt̃ cū vrīa hoīs antiq̄ ꝓpri vl
aſini vel aceto deide cū ſucco rubi: deide ſupaſpgat̃ pul
uis glādiū ⁊ rubi ſicci: deide emplaſtent̃ cū radice pēta
philō ⁊ ſumach decoctiōis vel cū alumie ⁊ fece vini ⁊ ſa
liſ geme vel ex affodil lo cū fece vini. Et ſi fiat ex eiſ do
lor emplēt̃ cū ēplō facto ex faria lupiorū ⁊ ordei cū oleo
oliuaꝝ ſilueſtriuꝫ vel ſaltiꝫ onfacino. Et ex exptis ē vt
ſumat̃ cinis capilloꝝ hoīs amudē ⁊ lētes mōtane: ⁊ fiat
emplīn ⁊ ſupponat̃. Et vltimū eſt vt ſumat̃ de vnoquo
q̧ arſenicoꝝ. ʒ. vij. calcis nō extīcte lapidis, xx. ⁊ acatie.
xij. ꝯficiātur cū aceto ⁊ ſucco alexſius hūidi: ⁊ fiāt troci
ſci i vmbra ⁊ admiſtret̃. Eſt. n. cauteriꝫatiuū ⁊ ꝓhibēt ā
bulationē vlceꝝ corruptiōeꝫ cū potētia: actual̃ āt ꝑꝑ ner
uoſitatē mēbri ē incōueniēs. Receptio alia fortior. Re.
vtrūq̧ arſenicū ⁊ calamētuꝫ: ſtafiſagri: ⁊ cineris aneti
⁊ pip: de qbꝰ fiant trociſci. Si aūt ceſſent a corroſiōe: ⁊
ambulatiōe tūc emplīm cū alleo ſilueſtri: q: facit ea co
herer̃: ⁊ cū teſticulo vulpis: q: incarnat ipā. Si aūt fue
rit fraudulēta ⁊ maligna ⁊ denigrētur tūc melius ē ſm
ꝑceptū hip. vt abſcidat̃ totū nigrū: ⁊ deide curētur cuꝫ
vnguēto carnis generatiuo ⁊ cōſolidatio. Et ad ragadi
as virge cura ē cura ragadiaꝝ ani. Et ex ꝓprijs ē vt ſu
matur thucia chimollea: ⁊ alchāna cōtrita: ⁊ dragātum
⁊ cū vitello ouoꝝ ⁊ cera fiat vnguētum.

¶ Ca. xv. de apātibꝰ virge ⁊ medicinis coꝝ.

T cura apātū eius eſt ꝓpinq̄ cure apātum
teſticuloꝝ magis tm̄ tolerātia ſunt ſtiptica
in ꝑncipio ꝑꝑ nām ꝓpriā ⁊ ꝑꝑ hūiditatum
decurſuꝫ: ⁊ ex appropriatis apātibꝰ calis eiꝰ
eſt vnguētuꝫ qō. ℞. corticū ꝯnatoꝝ ro. ſiccaꝝ lētiuꝫ: ana
ptes eq̄les: ⁊ decoquātur in aq̄ ⁊ crocus i decoctiōe ſol
uātur: ⁊ terātur cū oleo ro. ⁊ admiſtrētur. Aliud exptū
⁊ fortius. ℞. chimolleaꝫ cū aq̄ ſolatri vel bolū armenū
lētes: ⁊ alkekēgi terantur ⁊ fiāt vt ſupra. Aliud yſaac

℞.cachimie:argenti ceruſe:litargiri:memithe ana.ʒ.i.ſ.
croci acacie:balauſtiarum:an̄.ʒ.i.fac puluerem ⁊ vnge cū
oleo ro.⁊ cera. Aliud. ℞.frondium vitis thuris an̄.ʒ.i.
ceruſe.ʒ.iiij.tempera cū aqua vel albumine oīu oleo ro.
⁊ croco ⁊ mirra fac vnguentum. Aliud. ℞.cinerem frō-
dium vitis mirrā tempera cum aqua roſa.⁊ inunge. Ali
ud expertum ad apoſtema frigidum ⁊ propꝛium. ℞.oſſi
uꝫ dactiloꝝ partes.ij.altee partis.i.conterantur cum ace-
to ⁊ emplaſtrentur. Aliud cum eſt ibi apoſtema durum
℞.furfuris partis.i.armoniaci.ʒ.i.⁊ eſt dictuꝫ ſupꝛa in
apoſtamate teſticulorum.ſed hic eſt magis conueniens ⁊
ad verucas virge ⁊ eradicat eas ſquilla linita cum oleo ⁊
gumma pini:elleborus cum aceto:lac ficus ſilueſtris lac
ticinium acutum cantarides: linite cum aceto: aut in
cidatur ⁊ ponatur ſuper medicinas retinens ſanguinem
deinde liniatur cum aliquo pꝛedictorum. Et ſi fuerit ibi
moꝛum ſumatur baurach aduſtum a cinis ligni ficus: ⁊
miſceantur cum aqua ⁊ ponantur ſuper moꝛum. ¶ Aut
decoctio ficus alumen aut fel aſini:quoniam eradicat ip-
ſum. Et ſimiliter capita ſardellarum aduſta:aut lactici-
nia quoniam delet ipſam ⁊ ex apertis ⁊ pꝛobatis eſt vt pl'
uerizetur cortex granati acetoſi ⁊ ponatur deſuper ⁊ lige
tur:quoniam infra diem conſumit. Et quando non ſuf
ficiunt incidatur ⁊ pulueriʒetur deſuper attramentuꝫ ⁊
arſenicum: ⁊ ſimiliter ſi fuerit deteri⁹ illo nō erit excuſa-
tio quin cauteriʒetur.

¶ Capitulum decimumſextum de coi⁹ naturali ⁊ pre-
ter naturam ⁊ ſignis eius.

Coitus notus eſt. Eſt.n.actus nature ad expl'
ſionem ſpermatis ad quē ex ſeipſis alia ſunio
ſe mouenť ⁊ agunt abſqꝫ doctrina. Et quidē
duplex eſt.ſ.nālis ⁊ innaturalis: ⁊ vterqꝫ fine
deaſſumit exoꝛdiū ſi.n.ad generationē quam intendit ni
ſiſit nālis diceť ſimpliciter ſi quoqꝫ ad euitāda nucumē-
ta q ex ſeminis retētione ꝓueniunt nālis diceť ſm quid
cū ꝓſit indiuiduo ⁊ nō ſpēi. Si v̄o ad aliud vt delectatio
nem vel obpꝛobꝛiū dei ⁊ nāe nō ſolum innālis ſed omni
no pꝛeter nāꝫ ⁊ ſimpliciter deteſtandus merito ꝯpꝛoba-
tur ⁊ tñ naturalis ſua hꝫ indicia eius q eſt pꝛeter naturaꝫ
quoꝝ quedā ſunt ex pᵵe coeuntiū ſubiectoꝝ:quedā ex pᵵe
cāuum quedā ex parte fiendi tpis atqꝫ hoꝛe: quedam ex
pᵵe qualitatis:quedā ex parte quātitatis:q̄dam ex parte
modi:quedā ex parte oꝛdinis. Ex pᵵe quidē ſubiectorum
coeuntiū vt puta q: ſit maſculi agentis ⁊ femine patiētis
ſanoꝝ ⁊ boni regiminis eiuſdem ſpēi perfectoꝝ in etate
vt adoloſcētie ꝓpꝛie ⁊ ſexu vt q: habeant ꝓpꝛia inſtrumē
ta ſexus diſtincta nō ꝯfuſa ſeu ꝑmixta vel debilia vt ha-
bent hermofrodite. Ex parte cāꝝ vt fiant a deſiderio ſa-
no.ſ.a multitudine ſpermati cōmouentis:nam quem nō
excitat ymaginatio nō ꝯmouet aſpect⁹ nō ventoſitas nō
ſtimulat pꝛuritus fluentis alicuius humiditatis vel ſemi
nis ardoꝛ nō multitudo fecis cōcitat nō moꝛa mingendi
ex parte tpis vt fiant tpe maioꝛis appetitus ipſius qui eſt
in mare tpe hyemis ⁊ veris: ⁊ in mulieribus eſtate q: ſp̄-
ma earum frigidum eſtate acuiť: ⁊ vigō foꝛtificať in hye
me ⁊ vere vt ān aff̄o.dixit hipo.multiplicās ſpma'⁊ vt eſta
te fiat internallis: q̄ ſperma ſit generatiuum: ⁊ in vaſis
ſpermatis aggregatum:nec ſit tanto tempoꝛe retentum
vt frigiditate corrumpať. Ex parte hoꝛe vt nō hoꝛa replō
nis ſtomaci nec iationis membꝛoꝝ fiat quoniam vtroqꝫ
modo eſt valde nociuus:ſed ꝑma digeſtione ſtomaci:ſe-
cunda epatis ꝯpleta: ⁊ tertia mediata membꝛoꝝ que ē p⁹
ſomnū vt q: ſit cibus miſſus appoſitus ⁊ vnitus mēbꝛis
ipſi⁹ vero nō coagulatus ⁊ aſſimilatus pfcᵵe ſitqꝫ ſper-
ma ſic iam generatū ⁊ hoꝛa ſic ꝓpinqua q̄ ſuperfluitatuꝫ
digeſtiōis tertie ſequať euacuatō:ſitqꝫ hoꝛa tpata ⁊ tpatū
coꝛpus. Et Ga.determinare interualla tempoꝛum do-
cuit per effectū dicens:dummodo ex tantis internallis fi
eret: vt neqꝫ diſſolutionē ſentiat: ⁊ ſe ipſo leuioꝛ fact⁹ ſit
⁊ melius doꝛmiens ſalubꝛioꝛ erit veneꝛoꝛum vſus. Ex p
te qualitatis vt ꝯmiſceantur propꝛijs inſtrumentis pro-
ut nā inſtituit: vt virga immittať in vuluam tanquaꝫ in
vas ꝓpꝛium ⁊ ꝯcutiendo fricenť ⁊ delectenť donec ꝑfici
atur coitus ⁊ emittať ſemen ad generationem. Ex parte
quātitatis vt fiat nō multum nec frequenter ſed ꝑ inter-
ualla ſicut dictū eſt totienes vt ꝯplō tolleret ⁊ habitudo
⁊ etas quoqꝫ ⁊ regimē ſuppetit atqꝫ vſus ⁊ intentio regu
lat. Ex parte modificandi vt maſculus ſupꝛa feminaꝫ: nō
ecōuerſo. In tali.n.modo timetur ex laboꝛe in emitten-
do ſperma: ⁊ ne aliquid currat in virgam de ſpermate
mulieris. Ex parte oꝛdinis vt nō ſubito miſceantur ſed
pꝛecedēte delectationis actu: ⁊ āplexibus oſculis tactib⁹
vberum ac genitalium quādiu agens ⁊ patiens auida vi
deantur ⁊ ſe mutuo ꝓuocent ex delectatione ad coitum.
In quo igiť hec conuenerint indicia ⁊ propꝛietates natu
ralis ſimpliciter eſt dicēdus. Innālis vero cū oīa vel pl'
ra deficiunt. Signa coitus in ſe ⁊ abſolute ꝯſiderati ſūt:
qm̄ in vrina coeuntis iam aparent ſicut fila permixta ex
reliquia ſeminis remanēte in virge meatu: ⁊ in expulſio
ne quideꝫ ſpermatis q̄ in coitu maioꝛ delicia ſequiť quā
in expulſione aliaꝝ ſuperfluitatuꝫ ex duplici cā. Pꝛima
eſt diuina oꝛdinatio ad geanologiam ſeruandam. Secū
da eſt ſpermatis mā q̄ eſt temperata ſuauis: ⁊ bona:non
māla ⁊ acuta vt aliarum. Sciendum quoqꝫ q̄ animalia
poſt conceptū nō appetunt coituꝫ pꝛeter mulierem eo q̄
appetunt ꝑꝑ naturam:nō propter voluptatem ⁊ delecta
tionem vt mulier ac etiam q: nō habundant ſpermate: ⁊
menſtruo quod moleſtet ſic mulier eo q̄ trāſit in coꝝ ad
ditamenta ſi ſuperfluat.

¶ Capitulum decimumſeptimum de erectione virge:
⁊ nocumento eius ⁊ de diminutione eius ⁊ multitudine
ipſius.

Virge erectō eſt ꝓpꝛia actio ei⁹ cū animal mo
uetur ad coitū. Fiat āt ꝑꝑ plenitudinē cauer-
noſi nerui ipſi⁹ paulatine factā:quo pleno pe
nit⁹ erigiť virga tendiť ⁊ dilatať ⁊ firmať. Et
cā eius ē coitus cā:lꝫ poſſit eē erectio abſqꝫ coitu ⁊ nō ecō
uerſo. Et eſt mālis ⁊ efficiēs.⁊ vtraqꝫ eſt duplex. media-
ta ⁊ imediata. Mālis imediata eſt vētoſitas groſſa quā
impellit cā efficiens imediata que eſt nā ⁊ ſpūs libidinis
miſſus a virtute cōcupiſcibili deferens ſanguineꝫ: ⁊ ſpm̄
groſſum tranſeundo ad virgā vt erigať ad coitum quod
efficit abſqꝫ doctrina ſicut cetera membꝛa propꝛiam actio
nem ad quā exercendam oꝛdinauit ea nā: ſicut matrix: ⁊
vbera ſua: ⁊ ſtomacus ⁊ alia. ¶ Et plurimuꝫ fit poſt ſom
num ⁊ in ſupine iacentibus quoꝛum femoꝛa calefiunt: vt
G.ait. Calefactis enim eis ⁊ arterijs calefiunt magis:
⁊ eaꝝ oꝛa magis largioꝛa efficiuntur quibus ſic exiſtenti
bus nō minimū concitať ventoſa ſſba ⁊ ad neruū dirigi
tur vt impleat ipſum ⁊ erigat. Mediata ⁊ materialis ē

cauſa ex cibis: ⁊ potibus claefaciens: ⁊ humectans in q̄
eſt hūiditas extranea apta ad ventoſitatē cōuerti in qua
ꝑma ⁊ ſecunda digō agende: ⁊ cōuertende nequit finire
velociter imo figit̄ ⁊ tranſit vſq; ad digeſtionē tertiam ⁊
illic inflatur vt ſunt cicera fabe ⁊ vue. Mediata ⁊ effici
ens eſt oē qd̄ mouit nāz ⁊ ſpm̄ deſideratiuum ad coitus
actū: ⁊ illud eſt aut quantitas ſpermatis grauans ſua m
titudine naturaz aut acuitas qualitatis illius mordicitas
naturā moleſtans quare mouet̄ ad eius expulſionē ⁊ eri
git virgam ad coitū ⁊ tūc eſt coit᷒ ꝯueniens: aut eſt vēto
ſitas exn̄s in ſanguine quo nutrit̄ virga: teſtes ⁊ ſemina-
ria vaſa: aut mordicatio māe ſtantis in glandulis poſitis
in duobus lacertis orificij veſice vel materie ſubtilis ve-
nientis ad virgam de renibus aut imaginatio vel aſpec-
tus coitus vel mulieris que mouet ꝯcupiſibilem exiſten
tem in corde vt mittat ſpm̄ ⁊ calorem ad virgam qui im-
pellit ſpm̄ ventoſuz ad ipſum quo erigit̄: ⁊ tūc coitus nō
eſt ꝯueniens. Inquit.n. Abo.naz plus obedit aie q̄ꝫ con
trarijs qualitatib᷒ in ipſaz aut alibi agentib᷒. Et alibi mo
uet.n.ſanguinē res intueri rubeas. Et ſi quidez vſus coi
tus cōfortat hoc membrum ⁊ ipſum reddit lacertoſum ⁊
groſſum ad exercendum ipſuz potens ⁊ forte: ⁊ dimiſſio
eius extenuat ⁊ debilitat. Inquit.n. Plato quies cū de
fecerit labor ⁊ exercitiū ꝓpter actoris eius virtutē ⁊ ſani-
tatem augmentat. Quod etiaz in vberibus ē videre mā
feſte.cūq; ſ̄fluat ſꝫ nām nō ē nocumentū: ſed potius vir
tus nec ē ſupfluitas: ſed fortitudo magis. Nocumentum
ḡ ſi qd̄ accidit in erectione ex quo coitus ledit̄ dittur: vel
aufert̄.necnō gn̄atō quoq; ex diminutiōe: ſeu defectu vl̄
ablatiōe alicuius p̄dictaꝝ cāꝝ eius: vel oim ꝓcedit neceſ-
ſario: ſi debile ſit: vel aufert̄: vel ex ſuperfluitate alicuius
ipſaꝝ: vel plurimū preter nām: ſi ſupfluat: vt in papiſmo
¶ Signa cauſaꝝ imediatarum ſūt.nam ſi nocumentum
in erectōe ſit ex defectu mē.ſ. vētoſitatis in mēbris inferio
ribus ꝯgnoſcitur ex ꝯplōne genitali: q: ſ̄ra nimis vel ni
mis calā ⁊ ſicca ſit: ⁊ regimē ſilr ⁊ circunſtātie cōes: ⁊ ars
⁊ exercitium: vt longa equatio calefaciens: ⁊ arſfullo-
rum infrans illa. Si vero ex defectu eius in ſupioribus
ex fortitudie digeſtionis prime ⁊ ſecūde q̄ꝫ robuſta diſpō
ſuperioꝝ oſtendit. ⁊ datis inflatis iuuant̄. Si vō ſit ex de
fectione ſanguiſ ⁊ ſpūs gn̄ati ex debilitate corpis ⁊ aridi
tate ſcict̄. Si vero cā in efficiente.ſ.in ſpū deſideratio nō
mouēte ⁊ in natura nō ipellente: aut erit ex cā in pricipijſ
ſuperiorib᷒: aut in via in virga ⁊ genitalibus aut in adia
centib᷒ mēbris. Et cauſa in pricipijs aut erit in corde: vt
plurimū eſt: q: ſit ſicce ⁊ gelide nature: vel aliquam egri
tudinem paſſum: cuius ſigna ſuperius habuiſti quar̄ ab
ſcindit̄ deſideriuz: ⁊ deſideratiuus ſpūs nō procedit: aut
erit in epe: q: fuerit ſ̄re ⁊ ſicce ꝯplexionis: ⁊ pauci ſangui
nis ⁊ ſpūs: quare mā ſpermatis abſcindit̄: vel q: paſſum
aliquā egritudinē fuerit.aut erit in cerebro: q: ſit natura
liter diſcraſiatū ſ̄rm ⁊ humidū: vel q: fuerit aliquā paſſū
egritu.abſcindentē virtutē ſ̄ſibilē: vt ſtuporem vel litar-
giam: aut ꝯpreſſionem pp caſum ⁊ percuſſionez vnde cō
motio ꝯfricatiua: vt deſcēſus ſpmatis nō ſentiat̄. ⁊ horū
oim dicta ſunt ſignā. Aut q: immediam cā fuerit cacario
vt cū verecundus fuerit: vel rō ⁊ itellectus retraxit ſpm̄
deſideratiuum cā ſeruādi caſtitatē: vel motus pene prop
ter peccare: aut q: meditatus eſt feditatē: ⁊ imunditiam a
liquam mulieris ſeu turpitudinē quare nā retrahit ſpi-
ritum ⁊ nō impellit. Et cā in via eſt opilō: aut i vēiſ q̄ ſ̄
poſt aurēs ⁊ neruis q: ſūt abſciſe: vl̄ ēt oppilate.aut in ar-
terijs vt in oppilationib᷒ cordis ex ſincopi: aut i vēis: vt
in oppilatōibus epis. ¶ Et cā in vga ē mollificatio ei᷒
pp malitiā ꝯplōnis ſ̄re ⁊ hūide: cui᷒ ſignū ē: q: poita in
aq̄ ſ̄ra nō attrahit.aut erit in teſtib᷒ ⁊ vaſ ſpmatis ⁊ diſi
cilis ſenſus ipſi᷒ ⁊ ei᷒ defectus vel aliā egritudinē fuerit
paſſi quoꝝ ſigna ſūt p̄miſſa. Et cā in vicis erit aut ꝓpin
qs: vt accit ei cui emoroides inciduntur.aut habentibuſ
anū doloroſum: ⁊ veſicā: q̄ ſūt manifeſta: nocēt enim illa
neruis cōibus inter anum ⁊ lactos virge: aut remotis vt
hn̄s renes ſ̄ros vel egrotātes: aut totum ſilr corpus cui᷒
ſigna hita ſūt in p̄miſſiſ. Et ſigna cauſaꝝ mediatarum: ⁊
occultaꝝ ſūt hec.naz ſi ſit ex paucitate ſpermatis: vel ei᷒
obtuſione q̄litatis: ⁊ cum mordicatione ipſius hn̄tium i
ducere motus in ſpmate ꝯmouendo nāz ad eius expulſi
onem.ſigna erunt cōtraria illis q̄ dicta ſūt in gomorrea.
Cuius cauſa exiſtit in ſpmate: ⁊ ex illis eſt q: egredit̄ apō
coitum res pauca: ⁊ illud eſt plurimū pp ꝯplexionē ſ̄raz
⁊ ſiccaz. Et ꝯtingit q̄ ſperma ſit plurimū: ſed ſi quietum
congelatū. ⁊ poſt coitū deſcendit qui calefacit ⁊ tribuit ei
motū diſſolutiōis ⁊ fluxus. Et ſigna defect᷒ vētoſitatis
in ſanguine nutriēte virgam ſūt q: nō ſentit̄ ibi tēſio nec
erigatio. Et ſigna defectus me mordicantis q̄ circa glā
dulas exiſtit ſunt: q: ibi nec punctio nec mordicatio: nec
pruritus adeſt. Meditatiua ea ē nō ſilr mediata nālis
q: nec medicatio: nec eſt cibi ⁊ pot᷒ ſumptio inflatiui.

¶ Cap. xviij. de nocumentis ⁊ iuuamentis prouenien
tibus ex coitu.

Ultitudo vō deſiderij quedā eſt nālis: q̄dā
preter nāz. Nālis eſt ex abūdātia cāꝝ q̄dicta
tarū nāliter tn̄. Preter nāz ē abūdantia vel
ſupfluitate ipſarū ⁊ dr̄ priapiſmus: ⁊ priapiſ-
mus qdez ſꝫ G.eſt ꝓpria paſſio virge. Et ſic gomorrea
valoꝝ ſpmatis: ⁊ eſt tēſionis ipſius erectio: ⁊ in rotundi
tate ⁊ longit.magnificatio: nulla exn̄te coitus ꝯcupiſcen
tia qd̄.n.ſumptū eſt a quodā greco: qui pmoſ vocabatur
pictus aūt erat in neruo cuz ventre ad eundem modum
quez hēbat. Cuius cauſa ē duplex dilatatio ⁊ aptio arte
riarū de vētoſa ſ̄ba vel groſſa in neruo ventris gn̄ata: l
deſup influxa: vel vtrunq;: vt ſupra in cura retentionis
dictū eſt modus: q̄ prima adiuuat. vel plurimum fiat ex
prima: facilius.n.eſt vt aperiat̄ os venarū: ⁊ arteriarū q̄ꝫ
vētoſitas generet̄ in neruo. Cauſa āt vētoſitatis nālis ⁊
efficiētis dicta ē bis ⁊ ē de ſtōi inflatōe dilatatōis venaꝝ
genitaliū cā eſt equitatio ⁊ coitus multus ⁊ vſus reꝝ ex
cibis ⁊ potib᷒ multiplicantiū ⁊ acuentiū ſpma ⁊ aquoſi-
tatem ⁊ ſūt cice.eru. ⁊ vi.nouū: ⁊ ſtrictura arteriarum: ⁊
ſomnus ſuperin᷒: quare calefiunt ꝑtes ille: ⁊ aperiuntur
orificia venaꝝ ⁊ arteriarū. Et fortaſſis ambe cāe in hoc
ꝯcurrunt: ⁊ ſoluant: vt ē in cā erectionis ē dictuz. Signa
vero vniuſcuiuſq; ex accn̄tibus ꝓprijs: ⁊ iuuantib᷒ me
di.pn̄t haberi. Nam cuius cā eſt vētoſitas.ſigna ſūt titil
latio: ac iectigatōis in vga pceptio. ⁊ cito venit: ⁊ cito re
cedit: q̄ curat̄ q: approximatus medicil ventoſitatē reſol
uentibus: vt ſupra vgam: ⁊ inter eā ⁊ anū ⁊ ſuper femo-
ra: ⁊ diſſoluta vētoſitate diſſoluet̄ priapiſmus. Sed in ea
cuius cauſa eſt orificioꝝ: arteriarū ⁊ venarū dilatatio.titi
latio. ⁊ iectigatio nō ſentit̄: ⁊ cito venit nec recedit: ſed ꝫ
uedo diu ſe a coitu ꝯſueto patiēs abſtinuerit vnde ſpma

ſit multiplicatum in vaſ: maxime ſi cibos multi ſpermatis ſumpſerit: ⁊ quiete vtat ⁊ ocio: ⁊ imaginetur coitū vł mordicatio: ſi cibos corruptos ⁊ acu. comederit: ⁊ preceſſerit equitatio lōga calefaciens iſeriora: ꝑinde aperiens ora venarū: ⁊ approximata medicina fraͣnuetur: ⁊ ꝓhibitiua gñationis ſpmatis: calida vero ledatur. Cura nocumenti coitus ⁊ erectionis: ſi diminuaſ: vł auferatur cū gñationem ipediant: vel ꝓhibeant auide in nā attēta oꝫ diligenter perqrere ⁊ ſolicite pertractare. ¶ Et ſunt. v. res. Prima ſuperiora mēbra a qbꝰ virtutes ꝓcedūt: ⁊ ſpiritus rectificat: ⁊ ꝯfortat. Secunda vias tranſitus prepa rat. Tertia genitalia mēbra: vt virgā: teſtes: burſam: ſpmatis: ⁊ alia vicinantia mēbra ſubalternat ⁊ ad coitus actū ꝯfortando diſponit. Quarta prebet ſanguinē. ſ. ſpūm groſſum ⁊ ventoſitatē: ⁊ ſperma oīs. n. virtus obtuſa eſt indigēs mā ꝓpria: vt ait G. Quinta cās exteriores: ⁊ interiores ad coitū incitat ⁊ ꝓuocātes procurat. Primaꝫ rē ꝯplet miſtratio medicinaꝝ: quas ad curam ꝑdictoꝝ ꝑncipaliū dixius ſupra. Et ex ꝯuenientibus eis in hoc caſu ſūt. nam ſi quidē videris cāꝫ in eis eſſe frigidaꝫ plurimum ꝑꝑ coꝛ miſtrabis: vt tiriacam veterem ⁊ mitridatū ꝑꝑ cerebꝝ vero diambram ⁊ diamuſcum. ꝑꝑ epar auteꝫ diacurcuma ⁊ humoroſius: ⁊ ſageneam ⁊ mitridatū etiā ꝑꝑ omnia eſt. n. fortis medicina in oī defectu coitus ꝑꝑ frigus in oī mēbro: vt ait Aboa. Cum vō peperis eſſe ꝑꝑ malitiā digōnis ſtōi curā ꝯuenientē miſtrabis: ⁊ ea ꝓprie q̄ digōnem reddunt ꝑfectam: quoꝝ cognitioneꝫ habuiſti ſupius. Stomacus. n. inter ꝑncipalia operatione ſeu digōis meruit ꝯputari: ſi quidē fortis caloris ⁊ digōnis fuerit, ⁊ ſilr epar: qđ ventoſitatē ꝓhibet generare infrigidabis: ⁊ equabis cū frigi. cibis inflatiūs: ſicut pira citonia mora: lac fabe: ⁊ ſi cū medicinis ſuperius dictis: vel ſi fuerit fortis frigoris: qđ inuentū gñare ꝓhibet calefaciēs cū cibis calidis inflatiuis: vt ſunt cicera: faſeoli cū ſale in quo ſit aliquid altre. ⁊ plurimū cinamomi ⁊ potibus vini ra. ſpiſſi ⁊ turbidi cū fricationibus balneis: vnctionibus ⁊ emplaſtris cali. ſupra in cura coꝝ dictis. Secundam rē ꝯplent ea que in cura oppilationis neruorum ⁊ paliſi artariarum cordis: vt in ſinco. ⁊ venarum: vt in oppilationibus epīs dicta ſūt. Tertiam reꝫ ꝯplent: ſi quidē cauſa in virga fuerit vt mollificatio ea q̄ ſūt dicta in cura paleſis ⁊ cura virge dicta fuerūt. ſi vero in teſtibꝰ ⁊ vaſ ſpermatis cā ſit curam ꝓpriam dictā ſuperiꝰ miniſtrabis coꝝ diſcraſie: vel alteri egritudi coꝝundē. Et ſi quidē coꝝ diſcraſia fuerit talꝫque inflationē in eis reſoluat: vt caliditas ſupflua: vel ꝯgelet: vt fr̄itas in eis alterabis eorum caliditatem cū diureticis fr̄is: ⁊ fomentationibus: epithimatibus: ⁊ vnguētis fr̄is: ⁊ cibis ⁊ potibus fr̄is. Et coꝝ fr̄iditatem cū diureticis calidis cibis ⁊ potibus: ⁊ alijs medis calis exteriꝰ applicatis notis ſupra in cura reniꝫ ⁊ veſice: ⁊ cura teſtium: ⁊ cum his que infra dicentur. Si aūt in vicinantibus mēbris ſit cauſa: vt in partibus ani emoroidarū ⁊ veſica curam vniuſcuiuſqꝫ ꝓpriaꝫ miniſtrabis Si vero in renibꝰ: q: fuerūt fr̄i curabis ⁊ calefaciens eos Calefactio ergo renū ⁊ dorſi eſt: qđ iuuatiuum in erectione ⁊ coitui. ⁊ etiā ſi cā fuerit i toto corpe: q: ſit debilē: ſiccum ⁊ gelidum calidis ⁊ humidis ꝯfortetur medis electuarijs: balneis: ⁊ vnctionibus: ⁊ emplaſtris: ⁊ regimine humectatiuis ⁊ cibis ⁊ potibus reſumptiuis huic actui ꝓpijs: que dicentur. Quartam reꝫ complent: que ſanguinem ſpiritum groſſum: ſperma ⁊ ventoſitatem multiplicant ſic materiā erectiōi ⁊ coitui pꝛ bēt nām: ⁊ virtutem ac ſpūm ꝯfortant: incitant ad ipſū: ⁊ ſic adiuuāt: quoꝝ q̄dam ſūt: vt cibi: ⁊ po. ⁊ medicie quedā: vt cibi ⁊ medicie ⁊ q̄dam a ꝓprieta. ipſū iuuant. Et ex illis ē in reliquis ꝯueniens regimē vt cibi: qui ſūt calidum ⁊ humidū generātes ſanguinē vt ſūt calidi ⁊ hūi. humiditate quaſi ſupflua apta ꝯuerti in ventū groſſuꝫ aptū nō cito cōſumi ⁊ finiri quales epar panibus panis ſimuli ꝓprie cū granis ſiſami Et ex carnibus volatilibus carnes gallinaꝝ. ⁊ galloꝝ pinguium iuuenū pulloꝝ: columbarū pinguium: carnes anatum ⁊ paſſerū ⁊ cerebra ipſorū. Et ex quadrupedibus carnes ouium vituloꝝ ⁊ porcorum nutritorum in domo ⁊ medulle animaliū ipſorū. ⁊ ex aquaticis carnes piſciuꝫ paruoꝝ: ⁊ cācri fluuiales: ⁊ piſces fluuiales exiccati. Sint auteꝫ elixe aſſe ⁊ nō frixe. Frixura. n. miuit nutrimentuꝫ ſecundū Abohali. Et ea q̄ ab illis ꝓcedunt: vt eſt lac ꝓprie bouinum camelarū ⁊ ouium: butirum: oua gallinarum: anſerum: columbaꝝ ⁊ anatum: ⁊ piſcium. ⁊ ex herbis camiles baucie: borago: buglo. menta: ⁊ andacoca: ⁊ capita cardonū. ⁊ ex granis: vt eſt furmentū coctum: riſū cum lacte amigdalarum vel ouis: cicera fabe faſeoli: piſa fenugrecum ⁊ ex fructibus vue recentes dulces: pira: citonia. ⁊ ex nucleis fructuū: ſicut ſunt amigdale pinee fiſtici ⁊ auelane nuces ⁊ nuclea nuces recētes. ⁊ ex ſtipticantibus ſparagi prepucia vitis albe: ⁊ ex radicibus ſecacul: napi: cepe albi porri: ⁊ allea parū cocta: tubera: radices irngorū recentes. Potus autē ſit vinū rubeum ſpiſſum vel turbidū: dulce: nouum: vel temporis medij: ⁊ odoriferū aqua ſit ferrea: nō ſolum cū ſit nocibilior: ⁊ maxime frigida valde. ⁊ ſi quidē ibi fuerit frigus manifeſtum ꝯfortabis caliditatem eorum cū zinzibere cinamo. mace: ⁊ pipeꝙ ſi caliditas ſuperabundat cum frigidis: quales ſunt lac acetoſum: melones: citrulli cucurbita: cucumeres: ⁊ fructus ⁊ olera humida: ⁊ ſpina. criſolocāna: lactuca ⁊ portulaca ⁊ ſimiliter albumen ouorum. ¶ Et medicine vero quedaꝫ ſunt ſimplices: quedam compoſite: que infra dicentur. Ex ſimplicibus quedam ſunt calide: quedam frigide: quedam temperate. Et ex eis quedam ſunt ex terre naſcentibus ⁊ plantis: quedā ex animalibus: quedam ex numeralibus: ⁊ ex plantis que calide ſunt: quedam ſunt ſemina: vt ſemen napi: vrtice ⁊ ſemen artetice lupini ⁊ alkerua ⁊ mentaſtrum ortulanuꝫ: quod eſt menta: ⁊ ſemen ſparagi: ⁊ ſemen rafani: ligua auis ⁊ ſemen apij: ⁊ petroſel. cordumeni piper longum: ⁊ macropiper. ⁊ quedā ſūt ex fructibus: vt grana viridia: ⁊ grana been: ⁊ oleum ciꝰ Et quedam ſunt ex radix alub: been: zedoarie coſti dulcis: teſticu. vulpis: qui fortis eſt in coitu ⁊ erectione. ⁊ radix cardi: cepe: aſſatum: et ſquille: parum ſecacul: ⁊ zinzib ⁊ proprie ambo condita: galange: pire. aſſarum hermodactili: ⁊ napi de barbaria ipſi enim commouent: ſicut caliditas vini in toto corpore. Quedam ſunt gumme ⁊ eorum procedentia lignis: vt ſunt dragagan. et alia: quoniam inflant valde virga: ⁊ ad coitum incitant. ⁊ proprie infrigidatus cum eo aur. i. bibitur cum: vino ſucci eius caliditas eſt ſuperans caliditatem euforbij. ⁊ quandoqꝫ cuꝫ humiditate iunc a: ꝙ infrigiditate plurimum inuenit inflationē preſtat: que ad genitalia ſua mēbra potentia prodiens facit erectionem ⁊ ad coitum incitat. quedam vero frigide ſunt. vt ſemen portulace. lactuce ⁊ ſeminil melōis

⁊ ſeminis caulis: que vero ſunt temperate ſunt: fenugre
cū: ſiſaminū dactili. Que vero ex alibus ſic: ſūt vermis
multoꝝ pedum ſtellio: lacert⁹ ſticus ⁊ pꝛopꝛie extremitaſ
caude eius ⁊: le. eius ⁊ renes ipſius. ⁊ ſal ipſi⁹ hoc modo
factus. Sumatur lacert⁹ in diebus eſtatis ⁊ decoletur: ⁊
mundetur viſcera eius: ⁊ impleantur ſale: ⁊ ſuſpēdantur
in vmbꝛa: donec exiccentur. Cum ſautem feceris illud
tunc accipe ſal: ⁊ pꝛoijce coꝛpus eius de quo ſale ſufficiet
tibi modicum minus quam ſtinchi. De materalib⁹ vo
ſūt q̄ cōfoꝛtant pꝛīcipalia: ⁊ quedā coꝛ: vt iacīcus quedaꝫ
cerebꝛum: vt lapis q̄ ni inuenit in capite aīal' vt ſerpētis
piſcis: vel galli. ⁊ quedā epar: vt lupus: ⁊ q̄ currunt curſu
pꝛopꝛietatis. Et ex eis eſt: vt ſumatur verettū tauri: ⁊ e-
xiccetur: ⁊ puluerizetur: ⁊ ei modicū pꝛoijciatur ſup̄ oua
ſoꝛbilia: ⁊ ſoꝛbeantur. ⁊ iterum res mirabilis ſumat coa
gulum cameli maſculi exiccatum: ⁊ ſumatur apud necita
tem quātitas ciceris in duab⁹ libꝛis aque: ⁊ bibat ante p
xij. hoꝛas: q̄ ſi lederet ī aq̄ frigida ⁊ aqua mellis bibita cū
oleis ⁊ pauco croci. Compoſite ſunt que ex eis compo-
nuntur. ⁊ quedam vt cibi ſunt ex his. ⁊ quedam vt medi
cine ſecundū q̄ indigentia te inuitat. ⁊ ex eis eſt quod cō
uenit in frigidare: ⁊ ē vt ſumātur vitella ouoꝝ: ⁊ pluerizē
tur deſuper altith. i. aſſa ⁊ ſal ſtici. ⁊ ſumant poſt balneūꝫ
ſunt. n. foꝛtioꝛes: ⁊ fiat fricatio cūꝫ oleo ſambucino ⁊ de
lilio. Et iterū oua integra. xv. ⁊ ſumat quinta pars coꝛūꝫ
de ſucco cepe: ⁊ fiat ſoꝛbitio que ſumat cum aliquo de ſa
libus ⁊ ſeibus pꝛedictis. Aliud ſumantur baucie: ⁊ cepe
⁊ napi: ⁊ minutati decoquantur cū fabis: ciceribus: ⁊ fa-
ſeolis cū melle ⁊ carne omnia. ⁊ de ſuper aliq̄d de ſemi-
nibus calis puluerizetur: vel paꝝ altulie: cinamō: gariof.
⁊ zinzi. q̄d cōuenit calefactus ē: vt ſumatur lactis lib. i. ⁊
pꝛoijciatur ſuper ipſū tereniabin. ℥. xl. decoquantur donec
īſpiſſentur: ⁊ bibat omni die ex eo quātitas cadi vnius.
potus calefactoꝝ ſit lac loco vini infrigidatoꝛum vero ſit
potus vini pꝛedicti vel paſſularum dul. nature: ⁊ fiat po
tus alius ſumatur eruca napi ⁊ ficus: ⁊ paſſularum: ⁊ de-
coquantur in aqua: ⁊ colentur: ⁊ colatura ſumatur. Ali
us potus ſecundū Aboa. ſumatur albaſee: baucie: eru. ⁊
napi ⁊ decoquant ī aqua vehementer ⁊ colentur ex aqua
eoꝛum: ⁊ ponatur in vnaquaqꝫ parte aq̄ vi. pars ficuū: ⁊
medietas dicte partis paſſulaꝝ ru. bone dulcedinis. vij.
nucis indice. ⁊ fiat inde vinum de paſſis. Alius ſecundū
eum. ℞. ſuc. vue: ⁊ ponatur in omni parte. x. minarū ei⁹
tertia mīa d̄ hac medicīa. ℞. baucie ſe. eru. napoꝝ: ⁊ buzi
de: ſemen ſparagi lingue auis granoꝛum: alkilaꝫ: napoꝝ
barbaroꝛum ⁊ vtriuſqꝫ been: omnium añ partes equales
terantur: ⁊ ponantur in pāno: ⁊ ligent in eo molliter: ⁊
ponant cūꝫ ſucco in vaſe: ⁊ moueantur omni hoꝛa. vſus
aūt talium ſit ꝯueniens: q̄ moderatus quantitate ⁊ qua-
litate: tempoꝛe: modo: ⁊ oꝛdine. ⁊ etiam nō declinet ad ci
bos prius ex eis pꝛouenit exuberatio materieꝝ: ⁊ confoꝛ
tatio virtutis deinde ad medicinas: in quibus virtutis
viuificat' omne abſqꝫ pꝛeſtatione materie. Caueat autem
ne ſit ex eis: a quibus pꝛoueniat ad inflationem ⁊ ſe. ⁊ ex
iccationem: q̄ interpellent: ⁊ cōtemperet'. nam deinde re
deat ad ea que ſunt coitus ⁊ poſt cibo: ⁊ medicinis pluri
mum vinum odoꝛiferum bibant'. ſuītent autēꝫ omnes
ex cibis ⁊ medicinis: que ventoſitate reſoluunt: vel gene
rari vetant ſua caliditā. vel frigi. vel etiam ſperma: que
dicta ſunt ſupꝛa de cura gomoꝛ. In alijs vero regimen

eſt: vt vtatur rebus nō naturalibus innatiuis: ⁊ abſtineat
a nociuis: ⁊ eſt vt degat in aere temperato nō calido re
ſolutiuo nec frigido congelante. Exercitantur delecabi
liter: q̄ ſufficiat ad ſuperfluitatum pꝛimarum expulſio-
nem: ⁊ euitet exercitiūꝫ reſolutiuū. deinde quieſcāt: ⁊ doꝛ
miant ad perfectionem digeſtionis nō vigilent multum
coꝛrumpunt enim vigilie multe complexionēꝫ cerebꝛi: ⁊
coꝛpoꝛis aliquo ſiccitatis modo: vt dicit Aboali Euitēt
euōnes: ⁊ pꝛopꝛie flebotomia ⁊ ſudoꝛem: ⁊ repletionem
nauſeatiuam: ⁊ ebꝛietatem letentur: ⁊ gaudeant: ⁊ omni
no obmiſſa curioſitate: vitent triſticiam doloꝛem: timoꝛē
ſolicitudinem: ⁊ cogitationem in alijs. Quintam rem
complent fabultiones narrate: cantuſqꝫ que ad amoꝛēꝫ
ſunt: ⁊ coitus aſpectus: ⁊ imaginatio eius: ⁊ pulchrarūꝫ
mulierum cum diſſione coitus: donec confoꝛtentur de-
inde pꝛocedat ad coitum cum placita ⁊ amena: ⁊ dicta in
talibus. ⁊ caueat turpēꝫ: implacitam ⁊ antiquam: ⁊ eam
que nōdum peruenit ad etatem ⁊ virgīem menſtruatam
⁊ fetidam: que cū ab alio coiuit. omnia. n. talia debilitant
virtutem membꝛoꝛum coitus: ſed gradatim pīciat ad ip
ſam. ſed pꝛius calefecit ⁊ inuncti cum his que infra dicen
tur: coeunt ⁊ nō multū multitudo nāqꝫ coitus quando-
qꝫ abſcendit ipſum. ¶ Ex medicinis iuuantibus coitūꝫ
quedam ſunt interius appꝛoximande. quedam exterius
Et ex exterius appꝛoximandis quedā ſūt linimenta: que
dam colina: quedā cliſteria. Ex linimentis: que coitum
adiuuant ſūt quedam ſimplicia quedam cōpoſita. Sim
plicia vero pꝛopꝛia ⁊ potiſſima ſunt que fiunt ex oleo de
nuce indica oleo de granis: coctī oleo ſambucino. ¶ Et
quandoqꝫ miſcetur paruꝫ piper. ⁊ aſſa cū oleo ſambucio
⁊ cipo oleo de ſtoꝛa. ⁊ adeps leonis: q̄ eſt vehemētis vir
tu. in hoc ſi liniatur in eis virga: pecten: peritoneon: ſe
moꝛa: anche ⁊ renes cū fricatione faciente ſubintrare. ¶
Et ex ꝯpoſitis eſt vnguentum ruſſi foꝛte valde quod eſt
℞. mirre ſulfuris nō extincti grano. cartami añ. ℥. ij. pire.
℈. ij. pipe. iij. grana 30. coꝛdumeni: grana 10. terantur cū
℥. ij. cepe optime: ⁊ ſi terantur vnaqueqꝫ per ſe eſt melius
deinde miſceant cū croco ⁊ terant: dōec fiat ī ſpiſſitudie
mellis: ⁊ iungatur cum melle calchatin: ⁊ aſſa: ⁊ in virga
erectionem facit: ⁊ ſtiūlat q̄ ſi timeatur ex ea caliditas ve
hemens miſcetur cum oleo ro. Et ex ſuppoſitoꝛijs ſunt
que ſunt facta ex granis coti: ⁊ de adipe anatis: ⁊ de pire
cum nuce indica. Item fiat vnguentum quo inungatur
partes pꝛedicte. ℞. cere albe. ℥. ij. caudarūꝫ ſtinci. ℥. ſ. la
tirion. ℥. i. ſe. ſinapis ſeminis cepe: ⁊ apij añ. ℥. ij. muſci am
bꝛe añ. ℥. i. confice cūꝫ oleo de ſtinco: vel de cipero. Ex cli
ſteribus vero eſt hoc. ℞. capitum arietum. ℥. iij. teſticulo
rum eius lib. iij. ſtinci. ℥. i. carnis anatis lib. i. cicerum lib
ſ. decoquantur in aqua vſqꝫ ad diſſolutionem: deinde
ſumatur ex aqua ⁊ adipe ipſius lib. i. ⁊ ponatur ſupꝛa il-
lam olei muſci: vel granis viridibus: vel adipe ſtinci: ⁊
cliſterizetur: ⁊ hoc ad infrigidationem. Ad calefactio-
nem vero linimenta fiant ex oleo de papauere: ex oleo d̄
granis poꝛtulace: ⁊ ſucco ipſius. Sed ex interius appꝛo
ximatis quedam ſunt iuſcula: vt que fiūt ex iure capitū
pulloꝛum: columboꝛum cum vitellis ouoꝛum: ⁊ pulmē
ta ex ſiſamo cum butiro vacino cum teſticulis arietum:
quedam rob. q. ℞. ſucci cepe albe: mellis diſpumati cūꝫ
lib. i. ambꝛe muſci añ. ℥. ſ. olei muſcelini. ℥. ij. decoquan-
tur vſq₃ ad ſpiſſitudinem: ⁊ quolibet ſero vtatur vno.

coclearí: ⁊ ſuperbibat vinum calidu͡z. Et ſunt qui addũt
ſemen eruce: agre caudaꝝ ſtinci ſatirionũ an̄. ℥. iij. pipe.
longi. ℥. i. feſticoꝝ mundatoꝝ. ℥. i. zinziberis galan. bcē
gl. m. a. ʒ. ij. dactilo. pinea. purgatarũ an̄. ℥. i. quedã elec-
tua. vt diaſatirion: ꝯfectio teſticuloꝝ vulpis: quã in anti
dotario noſtro diximus. Multitudo deſiderij coit⁹ nõ
eſt. Signa cauſaꝝ eius ⁊ exceſſus earum ex oppoſito ſu-
menda ſunt: ſignis cãꝝ diminutionis ipſius: que ſũt ſu-
perius narrata. ¶ Signa mltitudo deſiderij coitus quã
do eſt cũ fortitudine corporis ſanguineitate ꝯplexionis ⁊
adoleſcentie etatis: ⁊ potentia ſupra coitũ abſq; ſucceſſio
ne debilitatis nõ eſt neceſſarium: vt occupatio ſit in regi
mine eius: ⁊ in fractione ipſius: fractio. n. ei⁹ corrũpit cõ
plex: ⁊ deſtruit virtu. ꝓꝑ vehementia͡z ſui nocumenti. Et
ſcias: ꝙ generatio ſpermatis ꝯfortat corpus ⁊ cor. ⁊ par-
uitas generationis eius corrumpit calorē. debilitat mate
riam ⁊ intellectum. ꝙ ſi euenit ei ex illo infrigidatio: debi
litas atq; raritas corpis ⁊ facilitas ſudoris: vtantur exer
citio ꝑparatiõis ⁊ balneari in aq̃ frigida: ſi poſſibile ē. cõ-
fert. n. ⁊ non o͡z: vt frangatur de deſiderio aliquid: niſi de
illo: qui eſt ꝓꝑ ſuperfluitatem repletiõis ex calidi. aut hũi
di. operationum eius in ea cum euõne. In illo aũt cuius
cauſa eſt acuitas ſpermatis: vel alterius humidita. vł alia
cauſa ſtĩulans: ſicut dcm̄ eſt ſupra in cura gomorree ꝓce-
datur. Curatio priapiſmi cura: niſi acceleret extenſione
virge: ꝑueniret eger ad tetanũ. ⁊ quandoq; ad apã vaſo-
rum ꝓꝑ tractionem materie extẽſionis dolore atq; calor
moritur. G. vero talem docuit curari paſſionem cum. v.
Primum euõ: ſecundũ infratio. tertiũ calefactio: quar-
tum regimen ⁊ dieta: quintũ correctio accñtium: vel pre-
ſeruatio ab eis. Primum reſpicit correctionem accñtiu͡z
vel preſeruatio ab eis: quibus propter periculum inſtan-
dum eſt prius. Et cum hoc cãm materialem inflationis:
ſeu ǵnande ventoſitatis abſcindit ꝯpletur aũt cum flebo
to. virtute ⁊ etate ꝯſentiente. ſ. iuuentute in qua maxime
conuenit euãndo. n. materiam que poſſet attrahi: ⁊ infri
gidando caliditatē trahentem a tetano preſeruat: ⁊ apã-
te: etiam purgationē cum vomitu abſq; ſolutione vē. ne
faciat materiã currere ad inferiora: ⁊ inflet magis: quare
coire dimittat: ſuperiora vero exercitent. Secundum reſ
picit dilatationem venarũ: ⁊ cauſam eius: ⁊ etiã ventoſi
tatis efficientē ſubalternat ⁊ rectificat: ꝯpletur autē cũ fri
gidis proportionatis calori interius: ⁊ exterius approxi-
matis interius: vt lactu. coriandrũ: nenu. camphora: ⁊ ſi-
milia frigida ⁊ ſicca habẽtia virtutem ꝯſeruandi ſperma
tis materiam preter papauer. ſua. n. ventoſi. fortaſſe iuua
ret ventoſitatem: ⁊ cũ frigide aque potu. ⁊ exteriuſ cũ bal
neo frigide aque approximate genitalibus vel toti corpi
⁊ renibus. ⁊ cũ ēplaſtris ⁊ cero. frigidis: vel lamina plũbi
ſuper pectinem ligã: ⁊ ſupra renes: ſi non noceat: ⁊ ſtra-
tibus factis ex folij roſ. ſalicum ⁊ mirtorum: ⁊ ſi. Terti-
um reſpič ventoſi. iã ǵnatam: ⁊ inflatõem reſoluendam.
completur autem cu͡z vnctõibus ex calis tꝑatis: vt ē ole
um camõil. ⁊ emplaſtrum ex agno caſto. ¶ Quartum eſt
regim̄ ⁊ dieta: ⁊ eſt vt abſtieat ab inflatis: ⁊ vtatur exte-
nuantibus: vt ruta: agno caſto in ſtõi inflationib⁹ dictis
Quintum pa et per pmũ. Coit⁹: qdã nãlis ſit iuuamẽtũ
ꝑſtat indiduo ⁊ ſpẽi. indiuiduo qdē. nã virtu. corporis va
lidas reddit. corpus ⁊ cetera membra alleuiat: ⁊ confortat
euõne autē ſꝑmatis calorem nãlē ſuffocantiſ ſua multitu

dic calor: ipē alleuiatur: erigitur ⁊ cõfortaſ: cuius ꝯfortati
one cetere virtu. valide fuerit: nãles: vitales: ⁊ aiales ad
ſuas peragendas actões. ipſe. n. calor naturalis: cu͡z ſit cã
ois actionis naturalis tamquã ſol naturalis i alĩ extrĩſecč
ip. dixit: al ab initio conficit appetitũ: fac conuẽiētē digõē
⁊ cuil͡z memb⁹ aſſilatõem ſuperfluitates expellit: humidi
tates dilatat: ⁊ extendit: ſič corpora ad augm̄tum perduč
⁊ complet ſuoſitatibus vaneoſ ad retentionē ſꝑmatiſ ag
vregatis. ꝓpter eius euõnē ceſſãtib⁹ ¶ Cerebruq; liberaſ
ſpo: ⁊ aia dilatatur ad gaudiũ: ſicq; membrum viuicat ⁊
vigorat cerebrum quoq; ab ipſſionib⁹ melãcolicil eripiſ
Caput agrauedine ⁊ doloris oculi: ⁊ tenebroſitate: ⁊ oēſ
ſſus perſciores reddẽtur ⁊ clari. dolores quoq; renu͡z ⁊ e
muntorium: q: replõne ſanat ſuna: ⁊ mãſ apãtum accidē
tium in partibus inguinum ⁊ teſticulorũ abſcidit. Spẽi
vero iuuamẽtu͡z ꝑſtat i ei⁹ cõſuãtiõe h̄ ſũt iuuamẽta coit⁹
nãlis tꝑati. innãlis vero iuuamentũ n̄ ꝑſtat ſpẽi: nec indi
uiduo: nec quo ad aiam: nec quo ad corp⁹: vt plurimum
dcm̄ eſt. ¶ Intꝑatus autē cũ ſit duplex. ſ. dinutuſ ſeu ob
miſſus penitus ⁊ ſupflu⁹: ⁊ diſſioniſ ipſi⁹ nocumẽta ꝑueni
unt ꝯtraria iuuamenti ipſi⁹ tꝑate extitis ꝑdicta maxime
in derelinquentibus exercitiũ retentu͡z. n. lõgo tꝑe ſꝑma
aggregaſ: naturam venẽoſã acqrit: ex quo fumus reſolui
tur ſſus ⁊ ventoſus: q petens cor ꝯſtringit calorē natura
lem: ⁊ ſpiritu͡z ꝯculcando ſuffocat ⁊ extinguit: ſič corpus
totu͡z infrat: ⁊ omnes actiones naturales debilitat: ⁊ pe-
tēs caput de ſui nã cerebꝝ ꝑturbat ⁊ ſenſus ebetes ⁊ tene
broſos interiores ⁊ exteriores reddit: ſpaſmu͡z inducit ⁊
anhelitum aufert. ꝑut mulieribus accĩt in ſuffocatõe ma
tricis: licet rarius ꝙ̄ in illis: vt in ſuffocatione matriciſ di
cetur. Ex ſuperfluitate aũt ipſius nocumenta eueniunt
generalia ⁊ ſpecialia: generalia ſunt q̄ ponit cũ dicit: quo
niam ex venere fit corpus frigidius rarius debili⁹ ⁊ ſic-
cius. ⁊ ſpecialia ſũt: que ex illis ſequuntur: vel cauſe iſto
ru͡z fiunt: que calida exiſtunt i ſuperfluo coitu de ſubſtã-
tia cibi ſeu humidita. naturaliũ membroꝝ: ⁊ principaliũ
magis: ac ſpiritus multũ educitur propter declarationē
ſic calor diminuitur naturalis valde: ⁊ reſoluitur: quare
corpus infratur: reſoluuntur virtutes ⁊ partes membro
ru͡z nõ reguntur: ſicut corporis inſequitur raritas: ⁊ quã
to plus homo coit: tanto plus declaratur: ⁊ tanto plus d
bilitatur. Nocumenta vero ſpecialia ſunt: que ex illis ſe
quuntur: ⁊ ex eis ſunt que calorem vel diminutionem:
vel reſolutionem ſequuntur ⁊ infrigidationem: vt eſt te
por: rigor: ⁊ oripilatio ⁊ proprie in corporibus: in quibus
mali humores exiſtunt. ⁊ quandoq; ſequuntur fe. acu. ⁊
ſuperant in ipſis nigredo: ⁊ citrinitas coloris. Et ex eis
ſunt que accñt ex debilitate virtutum: vt que ex debili.
naturali epatis ⁊ ſtomaci: vnde eſt caſus appetitus debi-
lis ſtõi: ⁊ rugitus: ⁊ digeſtionis debilitas: ⁊ extenua⁹ mē
brorum ⁊ cãus capillorũ: ⁊ fere corꝝ anhelitus: ⁊ ſtringi
tur natura: ⁊ accidit dolor colicus: ⁊ pollu⁹ eius multi-
plicatur: ⁊ proprie in quantita. ⁊ regimie calidis: ⁊ hu-
midis. Et ex eis ſunt que accñt ex debilita. virtu. vitalis
⁊ cordis: vt eſt pulſus corpis malitia anhelitus: ⁊ rixa: ⁊
triſtitia: ⁊ proprie in illis qui habent complexionis mali
tiam. Et ex eis ſunt que accñt a debilita. virtutis anima
lis ⁊ cerebri ⁊ ſenſitiuam: vt eſt viſus obſcuritas: ⁊ debi-
litas in auditu: vel tinitus: ⁊ aliorum ſenſuum ebetu⁹: ⁊
ſtupor adeo: vt ſentiaſ formicarum inceſſus a capite vſ͡z

ad finem dorſi dolorem quoqȝ renum: ⁊ veſice ⁊ laſſitu-
dinis ſpēm areſactam: que cū materiam attrahit a mem-
bris vicinis: ⁊ ſtringitur eorū natura: ⁊ accit quoqȝ debi
litas in motu: ⁊ neruis motis: adeo vt ſentiat homo ſui
corporis ex eo ꝙ virtus debilis illud tolerare neqt. In-
quit.n. Dioſilus. Corpus ꝯponitur ex deferente ⁊ de
lato. deferens eſt virtus. delatū eſt corpꝰ vigilie: ⁊ egreſ-
ſio oculorum: ſicut in ſtrangulatis: ⁊ ex eis que accīt ex
coporis raritate: vt ſudor reſolutiuus virtutū oim coad
iuuante debilita. Et de hoibus ſunt in quibus eſt ſuper
fluus coitus magis nociuus: ⁊ in quibus minus ⁊ in q-
bus mediocriter ſecundū diuerſitatē eorum in potentia
tolerandi magis: minus vel mediocriter. ¶ Magis: vt
homines calidi: ⁊ humidi ꝯplexione de etate et hitudīe
⁊ vite delicate. Minus vo cōtrarij his. Mediocriter
vero medio modo ſe hn̄tes. ⁊ cum accīt nocumenta ſūt
magis piculoſa. Et ſilr dimiſſio coitus nō tm̄ quantum
ſuperfluitas nocȝ. In his.n. quibus iuuatm̄ ſecundū qꝺ
educitur non eſt ſilē his: in quibus ſupfluum: ⁊ abſolute
nociuum. In illis eni nocumentuȝ magis preſtat: quod
eſt plus eo qꝺ eſt minus nocumenta.n. plura in extenſo
tpe ex eius ſuperfluitate accidūt ⁊ corrigibilia minus. no
cumenta.n. prenarrā ſuperfluitate: plura ſūt ⁊ difficilius
corrigibilia nocumentis obmiſſionis. hec.n. inanitōe cor
riguntur vel exercitio vel abſciſiōe ⁊ abſtinentia ſola. Il
la vero rehumectatione que difficilius ē. Inquit.n. G.
Replere difficilius eſt ꝙ̄ inanire. Et ſi in mulieribus ac
cidat ex dimiſſione coitus accn̄s.ſ. prefocatio matricis: q̄
eſt periculoſior: ⁊ difficilius corrigibilis: illud ē tm̄ ex re-
pletione ēt atqȝ rariꝰ. ⁊ accidit in mulieribus tm̄: ⁊ nō in
viris in quibus ē grauis nocumēti ſuperfluitas: cum ꝯti
nue: vel in quolȝ actu emittant: ⁊ ad illud conentur: ſeie
vero rariſſime: ⁊ ſi delectentur magis ſecundū G. nō eſt
illud propter emittere ſoluȝ: ſed pp recipere quoqȝ: eo ꝙ
eque ſecundū ſām cauſam eius. Et breuiter dimiſſio in
mulieribus ꝯſuetis plerunqȝ nocibilior eſt ſuperfluitate
coitus. Superfluus nocibilior maribus etiaȝ ꝯſuetis ꝓ
pter cām iam dictam. In iſtis aūt ſecundū G. idem facit
plus qꝺ minus. inquit.n. hypo. menſtruis pluris venien
tibus ⁊ nō veniētibꝰ a natura accīt egritudies: que ergo
corpa a ſuperfluitate leduntᷣ dignius eſt vt coitū minorēt
nō tm̄ tollitur dimittant omnibus.n. cōplōnibus hoibus
etiā diſcratis ꝯuenit moderatus: vt. G. ait. ¶ Et ſcien-
dum ꝙ retentio ſpermatis in coitu eſt malaꝫ: qm̄ qn̄qȝ ꝑ
ducit ad ꝯtritionem duoꝝ ouoruȝ vnius: vt dixit Abo.
Nocumenta vero ſupfluitatis ⁊ dimiſſionis coitus dic-
ta ſūt manifeſte: quibus oȝ deinceps ſubiungere ſcuras: ⁊
regimina vnicuiqȝ propria que ſequuntur.

¶ Ca.xix. de regimine eiꝰ quem ledit diſſio coitus.

Egimen vero eoruȝ: qui coitū dimittunt eſt
tres res. prima mām ad coitū incitantē abſci-
dit. ſecunda membroꝝ genitalium alterat diſ
craſiam: ⁊ eoꝝ furiā ſubalternando refrenat.
tertia mēbra leſa rectificat: ⁊ ꝯfortando a leſione ⁊ nocu-
mēto vlteriori ꝑſuat. Primā rē ꝯplēt cū eūonē floia: ſu
dore ⁊ exercitio ſupfluo ⁊ deriuantes cū vomitu. Et mi-
norat iōes ciboꝝ ⁊ po. multiplicantiū ſanguinē ⁊ ſperma
⁊ ventoſitatē: ⁊ vſus ciborū: ⁊ mediaꝝ habentiū minora
re ſperma ⁊ reddere caſtū: que ſūt dicte ſupra in cura go
nor. ¶ Secundam rem ꝯplent fomēta: vnctiones ⁊ em

plaſtrantia infrigidātia circa genitalibꝰ applicata que di
cta ſunt in priapiſmo: ⁊ diuerſio ai ad alia curioſa. Ter-
tiam rem ꝯplent ea que ſtomacum: ⁊ cerebrum ⁊ corpus
mundificāt: ⁊ in mulieribus ⁊ matricē ⁊ que illa ꝯfortāt
⁊ confortando fumos a cōplōne vel ꝓprietate ab eis ex-
pellunt: qualia ſūt ſimplicia: vt coriandꝝ ꝓpe preparā-
tum in aceto ſandali ſpodium: ⁊ alia ꝯpoita q̄ dicta ſunt
in caplis proprijs: oȝ tm̄ vt nō ſubito: ſed paulatim mini
ſtrentur: ⁊ perueniatᷣ paulatim ad diminutionem coitus
cum interpolatione oportuna.

¶ Ca.xx. de regimine eius quē ledit ſuperfluus coitus.

Orum vo quos ſuperfluus coitus ledit regi-
men duplex eſt: generale ⁊ ſpāle. gn̄ale eſt du
plex: vnum coitum q leſionis eſt cā abſcindit
⁊ diminuit. aliud nocumēto gn̄ali ꝑueniēti
ex eō proportionalis apponit. ¶ Speciale nocumentis
ſpecialibus conſīdet. primum in cura priapiſmi: eſt dic-
tum ſecunduȝ inuit G. cum dixit. Quia.n. ex venere ra
rius frigidius imbecillius ⁊ ſiccius redditur corpus oȝ q̄
inſpiſſante calefaciunt ⁊ roborant virtutē afferentē. Ter-
tium vo cum regimine ꝯpletur humectatio ꝑdicto in cu
ra diminutiōis ipſius: ſed vnicuiqȝ nocumentoꝝ ſpāliuȝ
remedia diſpenſat: q̄ q: ſunt plura ⁊ diuerſa: qbus in ꝓ
prijs capitulis eſt prouiſum obmittamus: ⁊ prouidenti
animo ⁊ iudicio eligatur.

¶ Cap.xxi. de his que delectationē faciunt in maribus
⁊ feminis in coitu.

Inquit princeps Abo. Nō eſt turpe medi-
co ſi loquatᷣ de magnitudine virge ⁊ coangu
ſtatiōe vulue: ac delectationē ꝓſtantibus co-
eunt bus ipſis ſunt cāe: quibus vēitur ad ge-
nerationē ⁊ ſpēi ſalutē. necnō ꝯiungunt amorē inſepabi-
liter ꝑdurantē: ꝓut diuina ſapia ordinauit. Cum.n. vir-
ga pua exiſtit mulier nō delectatᷣ: ⁊ vulua largior: neque
vir: q: ſpma n̄ emittitᷣ: ⁊ ſi emittatur cū puitate: quare an
xiātur corpa: ⁊ reſoluuntᷣ: ⁊ ſpmata debilitātur. ⁊ ſic gn̄a
tio nō ꝓcedit nec ſpēs ꝯſeruantur. ⁊ cum nō inueniant d
lēctationem adinuicē diduntur vnuſquiſqȝ quoties ſibi ꝯ
parē inueniat cui adhereat vt delēctur. Expedit ergo re
gimen ptractare magnificatōis vge ⁊ vulue coanguſtati
onis ⁊ alia dlectationē ꝓſtantia quoquo modo. ¶ Et ex
magnificātibus virgā ēt adhuc augmentatā: ē fricatio ⁊
exercitiū: ⁊ cibus mltiplicās ſāguinē vȝ ⁊ ēt potus i aug
mētatis iā ē regimē ipīguatiuū: qꝺ ꝗ̄ xpo dāte dicemus i
decoratiōe ⁊ ex ꝓprijs ē fricatio cum ſanguiſugis ⁊ lu-
bricis terreſtribus exiccatis ⁊ alhalalebleth ⁊ fumantᷣ ſan
guiſuge: ⁊ ponantᷣ in vaſe i quo ē aq̄ carū: ⁊ dimittantur
ebdōada vna: ⁊ vltra dōec exiccentur: deinde terantur: ⁊
liatur virga cū eis. Et ex coanguſtātibus vuluā ſūt q̄dā
que illud faciunt ꝯſtringēdo ptes vul. ⁊ colluȝ matricis
coadunando vt ſtiptica ⁊ pontica ꝑ modum enchatiſma
tis: ſuffumigijs epithimatis ⁊ coli. approximata circa vul
uam que ſunt nota ſupra in cura fluxus. Et ex illis ſunt
galle immature: ⁊ mirra balauſtie: neſpila. ⁊ ſi contrita: ⁊
decocta cum vino pō. cum cipo ac gallia ad redolendum
Et ex illis ſunt cortices pini. ʒ. iij. alūis partes. ij. cipers
partem. i. decoquantur in vino pō. ⁊ odorifero: madefiat
ia ipſo pān̄us lini: ⁊ ſuperponatur vice poſt vicem: ⁊ eſt
bonum medicamen faciens acquirere virginitatē. ⁊ q̄dā
illud agunt ꝯglutinando: ⁊ ſunt nota ſupra in cura fluxꝰ

ſanguinis narium vomitus ſanguinis vlcerū renū ꝛ ve ſice.quedā illud faciūt trahēdo hūores ad labia ꝛ ad pie tes vulue ꝛ repellendo:q̄re tument labia: ꝛ via media co ꝛtanť.ꝛ ſūt medicie rubificātes ꝛ calefaciētes.ꝛ ex eis ꝑ paŭ ē cordumē:ꝛ ſi bulliat cū galla ꝛ muſco cum vino ꝛ epithimetur. Ex p̄ſtantibus delcationē vtriuſq3 ē retētō in ore cū melle ēblicoꝝ cubebaꝝ ꝛ aſſe: ꝛ zinzib:pip cum melle multiplicat ſaliuā:que p̄ſtat vtriuſq3 delcationem ex qua ēt ſi inungatur caput virge nō ē malū cū prima d̄ lcatio coitus in fricatōe exiſtat ſcd̄a in emiſſione ſpermatis.ꝛ q2 mulier emittit ſpma: ꝛ recipit maiorē delectationē recip it cū emittit viro emittente cū ea. vnde G.dixit in ſīu vo genitaliū mēbroꝝ q̄daʒ v̄tus eſt ꝑpria fortis.ſ. eꝗſ:q̄ in viris ē expulſiua in ſemis in teſticulis ꝛ vaſ ſpmatis. In vulua.n.fortis eſt virtus appetitiua:q2 natura fortitudineʒ hʒ virtutis in eiciendo: ꝛ ſuſcipiendo ſperma cum nimio ꝛ deſiderio: ꝛ delectatione.

Incipit ſuma quarta q̄rte particule ſectionis prime d̄ ciens egritudinum membroꝛuʒ generationis in mulieribus continens capitula.xix.

Erulimus hucuſq3 ſermonem in mēbris: in generatione in maribus : vt ſcitis naturis iuuamentis ꝛ actiōibus nālibus eoꝝ ac diſpōnib⁹ preter nām eiſdē ꝯtingere poſſibilibus medicias adducamus ſalubres. deide afferem⁹ ſermonē in inſtr̄is gñationis in mulieribus ſimilē ex ꝯuenientia.n. vtroꝝq3 ꝑpriſſimis inſtr̄is hʒ generatio ꝑprie fieri:ꝛ eis mutatis a ſanitate q̄uoli3 impediri. Sunt aūt duo membra organa generatiōis in mulieribus nāliter creata.ſ.matrix: q̄ facit ad eſſe: ꝛ vbera que ad ꝑmanentiā faciunt generari poſt ortū. Eſt aūt matrix membroꝝ figuř concaue receptiōis ei⁹:ꝛ ꝯſeruatiōis gr̄a ex ſb̄a neruoſa:nō q2 ex neruis a cerebro ꝑcedentibus ſit ꝯtexta:ſed potius eius ſubſtātia ſimilis eſt neruis:q2 alba: viſcoſa:extenſa:paniculoſa:licet nerui aliquid adueniat:ex quibus ſentit. ꝛ eſt compoſita ex duobus panniculis ſeu tunicis ad melius conſeruandum:quaꝝ interior eſt aſpa ad modū ligue bouiſ ad melius continendum : ꝛ venoſa hñs plures venas qetas ꝛ pulſatiles ramificatas ex venis porte:quibus continuaſ cum epe mãillis ꝛ corde:quaꝝ orificia figuntur in ipſa:ꝛ vocanť foramina mr̄icis: ſeu cotilidones: quibus ꝯtinuantur pāniculi embrionis: vt ex ſanguie icurrente in eis ēbrio nutriatur ꝛ ei⁹ ſpūs ꝛ calor euenteť frigiditate eius: ꝛ tūica exterior plurimū eſt neruoſa: ꝛ nō ſunt tales :niſi vt dilatentur apud conceptum:ꝛ magnificationē embrionis:ꝛ apud ꝑtum ꝯſtringunť ad expreſſioneʒ ipſius. Et quātitas mr̄icis ſequiť copis quātitateʒ: ſicut mãille. In puellis.n.minor ē veſica eaꝝ plurimū. In augmentatis vero eius quantitas eſt ꝯpleta:ſicut vbera occupans ſua magnitudie omne id qđ ē iter ꝑpiqtatē vmbilici vſq3 ad meatum vulue poſtremuʒ ad quem ꝑuenit collum eius. Et figura eius eſt extenſa arcuata i cui⁹ extrēitatib⁹ hēt duo oua ſimilia teſtibuſ viri nuda non cooperta: vt illis ꝛ quemadmodum viri hñt vaſa ſpermatis inter duoſ teſticulos ꝛ ex pulſorium radicis virge:ſic mulieres habēt vaſa ſpermatis inter duos teſticulos: ꝛ expulſorium ad concauitates matricis :habet duas concauitates matrix ipſa in hoibus ꝛ in alijs aialib⁹ ſm numerū papillaꝝ nō q̄ ſit numerus embrionū ſm numerū ꝯcauitatum tm̄: vt aſſerūt quedā in ipſa.n.mr̄ice in ꝯcauitatib⁹ ei⁹ gñantur q̄nq3.v.ꝛ eſt maior nūerus ad quē ꝑueniunt nati: prout Albucaſ ꝛ ioānes Serapiōis ꝛ Ariſto.ix.de animalib⁹ ait. Et q2 duas hʒ q̄nq3 plures generanť plurimuʒ duo ſūt:ꝛ ſi earū numero ꝯſequantur:ꝛ ipſa apud retentionē mēſtruoꝝ ingroſſatur ꝛ cū menſtruať extenuať: ꝛ mūda remanet: vt exīde melius ꝯceptioni ſit apta . Et expoſita inter veſicā a ꝑte anteriori ꝛ iteſtina a poſteriori: vt ſit ei a duobus lateribus obſtaculū: ꝛ ſtatus eius ſit in tutela ſiť ſn embrione. Et ligať mr̄ cum dorſo ligamentis plurib⁹ fortibus:ꝛ ad partes ſumiſ ꝛ veſice:ꝛ oſſi lato pectinis ex iſtētibus de genere neruoꝝ:venaꝝ ꝛ arteriarum. Et collum ei⁹ eſt neruoſum ꝛ lacertoſum : rugoſum fricationi aptū: qđ coitu ingroſſať ꝛ impinguať. Et eius lōgitu.eq̄lis eſt iter.vi.digi.vſq3 ad.ix.ꝛ qđ eſt inter illđ.ꝛ q̄nq3 elonganť ꝛ abreuianť ꝑ vſū coit⁹ ꝛ diōnē ipſi⁹. Et q̄nʒ aſſimilať in q̄to in figura v̄ge cū qua coire ꝯſueuit.ꝛ eſt hñs meatus duos:vnuʒ in extremitate vulue:ꝛ dr̄ os mr̄icis extrinſecū i quo ſūt pāniculi cōtexti ex venis ꝛ ligamētis ſubtilib⁹ valde ortis ex omnib⁹ ꝑtib⁹ eius quos deſtruit violatio:ꝛ currit qđ eſt in eis ē de ſanguie. Et cū coit matrix vſq3 ad illud os trahiť quaſi ꝑcedēs ad illud deſiderando attrahere ſpma ꝑ ſuā nām ꝛ foram ꝛ meatus colli veſice ꝑ quē extra vrina educiť eſt iuxta ipſam a parte ſuprema vt alia membra tranſeundo per ea nō ledat. Et in aliq̄bus mulierib⁹ collū cadit ad ſiniſtrū: ꝛ in aliquibus eaꝝ ad dextrū. Aliud in ꝑfūdo iuxta os matricis ex quo deglutit ſpma.ꝛ cū deglutiuit ꝯcluditur q̄ puncta acus nō poſſent ingredi:ꝛ eo aperto dei precepto pariet fetuʒ ꝛ in collo iuxta os ipſius ſūt orificia venaruʒ per que mēſtrua exterius expelluntur:quibus ſuperfluitates corporis totius purgantur non venientes ad eius concauum: ne inficiatur concauum continens ꝛ contentuʒ:ex quib⁹ manifeſte colligi p̄nt actiones vl̄es ſiue naturales cauſe ꝛ egritudines matrici euenire poſſibiles: cauſe.ſ.earum :ꝛ loca ꝛ nocumenta actionis ipſius. Actiones vero naturales ſunt mēſtruare:generare ꝯcipere:impregnare ꝛ pareř Egritudines aūt poſſibiles euenire ſunt ꝑprie ꝛ ex coitate.ꝛ proprie ſunt ſimplices ꝛ compoſite:ſimplices: vt mala complexio ſimplex vel cōmixta: pura vel impura mala compō ꝛ ſolutio continui.ꝛ compoſite vt apoſtematū genera. Ex cōmunitate vero ſunt: vt coit ipſa ꝛ cōpatiatur membris alijs:ꝛ maxime ſuperioribus principalibuſ ſicut alia compatiuntur eiſdem: prout accidit in ſuffocatione matricis: ꝛ multiplicatis egritudinibus in matrice debilitatur epar:ꝛ diſponitur vt fiat idropiſ. nocumenta actionum ſunt plura ſecundum pluralitatem eorum q̄ infra ponentur:ex quarum conſideratione peruenire oportet ad cognitionem egritudinum predictarum: ꝛ exeuntibus menſtruis alijs:ꝛ qualita.muti dolore ꝛ tumore circa ventrem apparente. Et ſecundum hec ſumma quarta continebit capitula.xix.

Cap.i.de menſtruis ꝛ eorum indicijs.

Capit.ij.de conceptione ſeu impregnatione naturali.